СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народнього Союза“.

Рôкъ XI. Скрентонъ, Па., Четверъ 24-го Вересня, 1903. Число 39. — Vol. XI. Scranton, Pa. Thursday, September 24, 1903. No. 39.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Вересень

24	Ч.	Теодоры преп.
25	П.	Автонома
26	С.	Корнилія сотн.
27	Н.	16 по Сош. Воздвиж. Ч. Хр.
28	П.	Никити
29	В.	Евфимін, Людмили
30	С.	Софів, Віри, Надѣѣ і Любви

Въ Октобрѣ безъ вступного буде ся приймати новыхъ членôвъ до „Р. Н. Союза“ въ вѣцѣ до 35 лѣтъ; а за пôвъ вступного въ вѣцѣ вôдъ 35 до 45 лѣтъ и то вô всѣхъ Вôддѣлахъ „Союза“! Хто еще не належить нехай приступае до „Союза“, бо нѣхто не знае, яка кого доля чекае!!

— **Умеръ** въ шпитали д 12. септ. б. р. Гриць Кобанъ, родомъ зô Ставини, членъ Р. Н. Союза, вôддѣлъ 4. въ Jersey City, N. J. Похорономъ занявъ ся знаный патріотъ К. Кирчôвъ. Вôнъ взявъ тѣло небôщика до свого дому и давъ поховати по христіяньски. Грицъ К. служивъ давнѣйше у Кирчова и той наклонивъ Кобана, щобы записавъ ся до „Союза“. Гр. Кобана вôдмовили пôзнѣйше вôдъ Кирчова до жида, а потôмъ до Поляка. Заслуга Кирчова есть такожь въ тôмъ, що Гр. Кобанъ записавъ $200 на руску нову церковь, а $100 на руску школу въ Джерзи Сіти, Н. Дж., а притôмъ не забувавъ о нѣмъ въ слабости, тай по смерти.

На похоронѣ бувъ присутный тоже п. Ю. Хилякъ зъ Олифанту, Па. знакомый небôщика. Своимъ благороднымъ поступкомъ зъеднавъ собѣ К. Кирчôвъ еще бôльшу симпатію у всѣхъ честныхъ людей.

— **Вôдѣхавъ** до старого краю дня 17. септ. б. р. зъ Бруклина, Н. Й. Мих. Романикъ, основатель фил. сестр. бр. св. Ольги, членъ бр. св. П. и П. въ Джерзи Сіти, Н. Дж., „Р. Н. Союза“ и бр. св. Мих. въ Бруклинѣ, родомъ зъ Прислопа, пов. Горлицѣ. Вôнъ бувъ 18 лѣтъ въ Америцѣ. Выѣхавъ зъ женою и 4 дѣтьми, але не до Галичины лише до Угорщины до Nyiregyhaz-у пробувати лѣпшого щастя! Желаемо ему и его родинѣ щасливои подорожи и споvненя всѣхъ его задушевныхъ бажань.

— **Записуйте** дѣти до „Союза“! Дня 14-го убило въ Ансоніи, Конн. руску 6-лѣтну дитину Еву Гошко. Дитина бавила ся коло бари, котру привезено до салюну Словака Григорія Файнера на Jersey str. и передъ уставленемъ въ салюнѣ полишено на дворѣ. Не добре пôдперта бара звернула ся несподѣвано и спадаючи на землю убила бѣдну дитину. Дѣвчатко до „Союза“ записане не було. Єслибы було вôдъ першого року въ „Союзѣ“, були бы родичѣ достали $40 запомоги — а заплаченй до „Союза“ вкладки по 25 цт. мѣсячно за минувшихъ пять лѣтъ выносилибы всего лишь $15. Чижь не варто записувати дѣти до „Союза“?! Записуйте усѣ дѣточки свои до „Союза“ и то чимъ скорше, бо смерть на нѣкого не зважае а косить безъ пардону всьо, що ѣй пôдъ косу попаде.

Прийшли зъ краю

Новй книжки: Рускій спѣваникъ 40 цт., Абу Касимовй капцѣ 30 цт., Лисъ Микита 50 цт., Велика Библія 50 цт.

— **Правдопаленіе.** День 14-го Сентембра бувъ для філаделфійскихъ Русинôвъ памятнымъ, бо вийшовши зъ церкви були свѣдками „Правдопаленія“. Деякй Русины загрѣти словами о. Грабара до борбы зъ ворогами постановили ихъ якъ найскорше збутись, а понеже теперь надходить осѣнь и пчолы выкидають трута, то и філаделфійскй Русины хотѣли свого „Trutha“ выкурити, а що необходились зъ нимъ осторожно, то имъ запаливъ ся та въ очахъ всѣхъ присутныхъ згорѣвъ. Кинулись ему вправдѣ на оборону гдеякй, але лишь попекли собѣ пальцѣ. Выратовали лишь тлѣннй останки, котрй вôддали менѣ, абы ихъ вôдослати редакторови „Правды“. И такъ філаделфійцѣ збулись одного ворога. Одну часть мощей высилаю и редакціи „Свободы“.

Соколинъ.

— **Село** Выжня Ситниця, земплиньскои стол. на Угорщинѣ выгорѣло до нащадка. Зъ колька сотъ будинкôвъ и домôвъ, лишило ся лишень колька, що були побудованй оподалѣкъ вôдъ села.

— **Снѣгъ** упавъ въ Venlaw, Man. (Канада) 12 Септембра на 6 цалѣвъ грубо и лежавъ два дни. Кромѣ сего дощѣ падають часто. Збôжа краснй, але не такй якъ минувшого року.

Ю. Негричъ.

— **Вôдъ** 15 до 20 Августа гостивъ въ Rossburn, Man. и вôдправлявъ богослуженя о. Данильчукъ. Люде подѣлились. Однй були за о. Данильчукомъ, другй противъ. Церковь кôнчать въ серединѣ. Въ Rossburn заложило ся братство сестричне. Вступного платятъ $1.00. Тамошный французкій пôпъ агітувавъ противъ о. Данильчука и казавъ собѣ звернути $10.00, котрй давъ на будову церкви. Сторонникъ о. Д. кажуть знов, що будуть вôдъ французкого попа жадати по $2.50 кождый, якй подавали на французкій костелъ. Той самъ французкій пôпъ заказуе людямъ читати рускй газеты.

— **Страшна** буря скаженѣла минувшого тыжня въ мѣстѣ Ню-Йорку и окресности. Буря гнала вздовжь побережа зô швидкостію 70 миль на годину и в юда заподѣяла безлѣчь шкоды. Поменшй кораблѣ и рыбацкй судна на морю розбивали ся и потонули таки въ очахъ зрѣтелѣвъ. — Полудневе побереже Флориды такожь навѣстивъ въ тôмъ часѣ грôзный гураганъ. — Подобнй вѣсти про грôзнй бурѣ и гураганы надходять рôвножь зъ Европы. Въ Тыролю, Швайцаріи, Нѣмеччинѣ и Франціи заподѣяли они послѣдными днями міліоны долярôвъ шкоды.

— **ОО.** Зайцевъ и Тимчукъ правили богослужене въ Overstone, Man. Канада. 31 Августа правили соборову службу въ Stuartburn, Man. оо. Зайцевъ, Вѣльчиньскій и Тимчукъ. По С. Б. о. Зайцевъ посвятивъ 3 дзвоны закупленй братствомъ.

— **Зъ** Beaver Creek, Alta. въ Канадѣ пишуть намъ: „Попередный царославный священикъ намовивъ кôлькохъ тамошныхъ рускихъ фармерôвъ, щобы покинули Канаду и пошли до Росіи. Тй послухали его, потратили грошѣ на дорогу, а теперь, якъ чути, бѣдують. На мѣсце сего батюшки преславъ Тихонъ якогось бувшого учителя, що проповѣди говорить два разы въ рôкъ.

— **Помѣжь** ватагою Индіянъ и пастухами худобы (кавбойсами“) прийшло онoгды на степахъ Аризоны, коло Соръ Делъ Теролъ до кровавои борбы. Двохъ Индіянъ погибло въ борбѣ а кôлькохъ людей було раненыхъ.

— **Урядъ** зелѣзницѣ „D. & H.“ оповѣстивъ, що знижае цѣну ѣзды помѣжь Карбондейлъ-Скрентонъ-Вілксберъ, Па. о 10 процентъ. Вплынула на се конкуренція новои зелѣзницѣ зв. „Лорелъ Лайнъ“.

— **Штучнй** бровы, се, пôсля донесень англійскихъ часописей, найновѣйшій выхôдъ, що подносить жѣночу красу. За одного доляра може собѣ кожда панѣ, що не мае гарныхъ бровь, купити сю прикрасу. Въ протягу двохъ мінутъ можь прилѣпити такй брови и они будуть держати ся черезъ оденъ мѣсяць.

— **Жидôвъ** въ Росіи чимразъ менше, якъ выказуе проф. Симоненко на основѣ статистичныхъ датъ. Такъ отже въ 1881 р. въ областяхъ російскои державы, де Жидамъ вольно поселяти ся, було ихъ 11 и пôвъ процентъ а теперь е ихъ 10 процентъ. Лише въ Конгресôвцѣ число Жидôвъ зросло зъ 14 на 14 и пôвъ процентъ. Въ Петербурзѣ такожь побôльшивъ ся незначно процентъ Жидôвъ. За те всюда инде слѣдный значный упадокъ числа жидôвского населеня. Найбôльше ихъ убуло въ губерняхъ могилôвской и ковненьскôй, де передъ тымъ було 19—18 прц., а теперь ледви 12 прц. Мѣжь причинами, що выкликали то зменьшене числа Жидôвъ въ Росіи, подае ся такожь еміграцію до Америки та Африки.

— **Пôдъ** особовымъ поѣздомъ зелѣзницѣ Савтернъ, зложенымъ зъ льокомотивы и трехъ вагонôвъ, заваливъ ся мôстъ коло Йорквілъ, въ Савтъ Каролайнѣ и цѣлый поѣздъ впавъ до рѣки Фишинґъ. Машиністъ и 6-охъ подорожныхъ погибли при тôмъ, 5 осôбъ було смертельно а 7 лекше покалѣченыхъ. Мôстъ бувъ очевидно сильно ушкодженый повенею, бо цѣлый упавъ до рѣки.

— **Вôдъ** довшого вже часу панує въ Парижи страшна спека. Термометеръ показуе тамъ 90 степенѣвъ тепла, а бѣднй жителѣ пражуть ся мовь у пеклѣ.

— **Зъ** McKees Rocks, Pa. пишуть намъ:

Лучили ся тутъ слѣдуючй нещастя: Дня 9. м. м. въ середу, коли стріткара вôдходила зъ Престонъ вôдъ компанічныхъ гавзôвъ на McKees Rocks, Pa., убила одного незнакомого чоловѣка, мабуть Поляка, котрый приѣхавъ зъ Cleveland, O. шукати роботы. Небôщикъ ишовъ трековъ, понеже се було о годинѣ 8 вечеръ, надъѣхала на него стріткара та такъ взяла его пôдъ себе, що не можна го буле зъ пôдъ неѣ выдерти а за нимъ надôйшла „рекъ кара“ зъ Питсбурга, по котру телефоновано и пôддвигнувши кару до горы, вытягнено небôщика зкровавленого трупа.

Дня 13. въ недѣлю о годинѣ 3.30 пополудни пôйшло ся купати на рѣку, котра плине межи McKees Rocks и Allegheny. Pa., кôлькохъ молодцѣвъ а коли оденъ зъ нихъ пустивъ ся на глубшу воду, потонувъ на спôдъ въ очахъ товаришѣвъ. По хвили вытягнено зъ воды уже трупа. Небôщикъ называвъ ся Бернардъ Терепата, мавъ лѣтъ 22, Полякъ, походивъ изъ села Сусѣдовиць, пов. Самбôръ.

Михайло Турковскій.

— **Катастрофы** на моряхъ. Середъ Атлантійского Океану згорѣвъ доньскій корабель „Клямпенбонґъ“. Капітанъ корабля, двохъ машиністôвъ и часть залоги уратували ся на човнахъ и причалили щасливо до пристани въ Савтъ Скілдсъ (Англія). Третый машиністъ згорѣвъ на корабли, а 7охъ морякôвъ пропало безъ слѣду разомъ зъ ратунковымъ човномъ. — На австрійскôмъ пароходѣ „Васкапу“, якій пливъ зъ Варни до Царгороду, експльодувавъ дня 7. с. м. порохъ. наслѣдкомъ чого погибъ капітанъ корабля, всѣ офіцыры и значна часть залоги. Загаломъ втратило тодѣ жите 29 осôбъ. Проча часть залоги, що лишила ся при житю, вспѣла еще довести сильно ушкодженый корабель до побережа недалеко Буроасъ, де вôнъ цѣлкомъ згорѣвъ.

Перестае робити грошѣ.

Панъ Гендерсонъ зъ Ріверсайдъ порѣшивъ посвятити цѣлый часъ своему здоровлю, замѣстъ дальшому робленю грошей. Є се богатый чоловѣкъ, а грошѣ зôбравъ безъупинною працею, котра одначе знищила его здоровле. Розумѣе ся, що се було нерозумно. Хто дае недузѣ сильно розвинути ся, нѣколи не буде здоровымъ. За те пôддержкою орґанізму въ постôйнôй праци, можна всегда тѣшити ся добрымъ здоровлемъ. — Тринера Американьскій Еліксіръ Гôркого Вина е специяльнымъ средствомъ для доверпіеня тои задачѣ, позаякъ знаменито дѣлае на органы травленя, побуджуе и управильнюе ихъ дѣяльнôсть. На добавокъ є творивомъ новои крови, здоровои цеpы та сильного ума и тѣла. Нема у ньому нѣякихъ домѣшокъ лишень чистый сôкъ зъ винограду и гôркй зела, задля чого належить до чудесныхъ домашныхъ лѣкôвъ, якй може заживати кождый членъ родины. Пôддержуе силы, запричиняе здоровый апетитъ и пôдпомагае працю жолудка.

На продажь у всѣхъ аптикахъ, або у фабриканта. Jos. Triner. 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Pilsen Sta.

ПАВЛА БЕРТА:

Дещо про звѣрята, ростины, камѣня и скалы.

Зъ анґлійского переклавъ **Ст. Макарь.**

[Дальше].

12. Малпы. Зъ помѣжь усѣхъ малпъ мусимо згадати за три великй роды тыхъ звѣрятъ, котрй своєю интеліґенцією вôдрôжняють ся вôдъ другихъ а мають чимало схожого зъ люцкимъ родомъ.

Зъ помѣжь тыхъ великихъ малпъ є найдавнѣйше знаный оранґутанъ (обр. 25), котрый жие въ лѣсахъ острова Борнео а котрый доходить неразъ понадъ чотиры стопы высоты. Ґориль (обр. 26) жие родинами на захôднôмъ побережу Африки надъ рѣкою Ґабунъ и въ Ґвинеи нижнôй. Те сильне звѣря доходить до шесть стôпъ высоты. Шимпансъ (обр. 27)


Обр. 25. Орангутанъ (Orangoutang — Борнео). Обр. 26. Ґориль (Gorilla — Африка). Обр. 27. Шимпансъ (Chimpanzee — Африка).

є также мешканцемъ згаданыхъ краѣвъ а его высота рѣдко коли перевысшае чотиры стопы.

Тй звѣрята не мають хвоста. Ходять звычайно при помочи обохъ нôгъ и рукъ при чѣмъ дотикають землѣ зворотными палюхами рукъ; деколи стоять просто якъ чоловѣкъ. Але, подобно якъ у всѣхъ прочихъ малпъ, ихъ великій палець въ нозѣ є такій якъ великій палець въ руцѣ, вôддѣленый вôдъ другихъ нôжныхъ пальцѣвъ якъ нашъ великій палець въ руцѣ вôддѣленый вôдъ прочихъ. Се улегчуе имъ скаканє зъ найбôльшою легкостію. Они потрафлять хватати ся галузя деревъ такъ добре ногами якъ и руками. Зъ тои причины дуже часто звуть малпы четверорукими а чоловѣка дворукимъ.

Тй великй малпы жиють малыми родинами, суть незвычайно интеліґентнй (розумѣє ся, о скôлько се звѣрятамъ можливе), дають ся дуже легко освоити за молоду а навѣть дадуть ся вывчити деякихъ домашныхъ робôтъ.


Обр. 28. Африканьска малпа.

Другій рôдъ малпъ є дуже численный. Они жиють въ теплôмъ пôдсоню обохъ пôвкуль, все въ численнôмъ товариствѣ, веселй и галасливй, все скачуть, брикають и заривають одна другу въ лѣсахъ, де головно живять ся овочами (обр. 28).

13. Лилики. Перейдемо теперь до лиликôвъ. Вы певно счудуєте ся, що я лиликôвъ зачисляю помѣжь ссавцѣвъ. Хибажь они не мають крилъ? Я певный, що вы лиликôвъ причислите до птиць тому, що лѣтають.


Обр. 29. Лиликъ (Bat — ссавецъ). Лиликъ не має дзюба, анѣ пѣря, але має волосе, вуха и зубы. Его крила се скôрка тулова и грудій спята на продовженыхъ кôстяныхъ пальцяхъ. Нôчнй звѣрята, пожиточнй въ господарствѣ.

Щобъ переконати ся, що лилики не належать до птиць, найлучше взяти одного и приглянути ся ему уважно (обр. 29).

На першій поглядъ запримѣтимо, що тѣло лилика не є покрите пѣремъ але волосемъ; що бôльше, его голова пристроєна парою довгихъ ушей, а чейже вы не бачили нѣколи, щобы птиця мала уха. А вже певно нѣхто не чувавъ, щобы птиця мала зубы а лиликъ ихъ має. Тожь, коли лиликъ не має дзюба анѣ пѣря а за те має зубы, довгй уха и волосе, затѣмъ не може бути птицею.

Ну, а що зъ его крилами? О, имъ треба также приглянути ся уважнѣйше. Возьмѣмъ и розпростерьмо одно его крило а побачимо якъ вôдмѣнне оно вôдъ птичого. Оно не має пѣря а утворене зъ тонкои оболонки (полотенця), спятои на выстаючихъ, кôстятыхъ пальцяхъ подôбныхъ до вахляра. Оболонка тота є подвôйна, бо утворена черезъ продовжене скôрки верхнои и грудной. Сеся оболонка простягає ся вôдъ шиѣ по хвôстъ, вкриваючи єи и ноги. Се дуже чудернацкій рôдъ крилъ.

Щобъ пересвѣдчити ся якъ лиликъ уживае своихъ крилъ, можна его въ день пустити (розумѣє ся, якъ его хто має зловленого) а тогдѣ вôнъ полетить незадно и тяжко немовь бы не бачивъ, куды ему летѣти. Чому се такъ? А тому, що сонце свѣтить а бѣдный лиликъ сторонить вôдъ свѣтла и нѣколи не выходить зъ своєи крiєвки ажь вечеромъ, є проте нôчнымъ звѣрятемъ, котрого свѣтло слѣпить. Лиликъ укривае ся въ якôмъ темнôмъ дуплѣ або въ пивници а тамъ зô зложеными крилами, завѣсивши ся на заднихъ кôгтяхъ, просипляє цѣлый день. Вечеромъ прокидує ся и вылѣтае за комахами, котрыхъ є великимъ ворогомъ. Якъ бачимо, се маленьке звѣрятко є неоцѣненымъ приятелемъ огородникôвъ и фармерôвъ тому не треба его нищити. Декотрй лилики любять также овочѣ.

Лилики пересипляють цѣлу зиму въ своихъ криѣвкахъ и не потрѣбують пити анѣ ѣсти. Они знаходять ся тогдѣ въ такъ званôмъ летарґу.

14. Комахоѣды. Иншй ссавцѣ, безъ крилъ, живять ся комахами и тому звуть ся комахоѣдами. Они суть малй ростомъ, бо и якжежь звѣрятку розрастати ся, коли живить ся тôлько комахами.

До комахоѣдôвъ належить ѣжь (обр. 30), вкритый роговыми кольцями на хребтѣ и по бокахъ, а пôдъ сподомъ, на писку и доломъ шиѣ чорнобурою шерстію. Ѣжь загроженый звивае ся въ клубець, ховає голову и ноги, а ослонивши ся хребетною скôрою настороше кольцѣ и такъ хоронить ся передъ нападомъ неприятеля. Спить згорнувши ся въ клубець. На зиму западає въ просоне, зъ котрого будить ся въ часъ на весну.


Обр. 30. Ѣжь (hedgehog) замѣсть волося покритый кольцями. На зиму западає въ просоне.


Обр. 31. Кертиця (mole). Живить ся бѣлыми хробаками и гусеницями и тому не треба ѳи нищити

Другій комахоѣдъ се кертиця (кретъ) (обр. 31), котра своими широкими ногами выгребуе пôдземнй норы. Малесенькй ѳи очи та отворы ушій укритй суть въ мягонькôмъ, оксамитистôмъ волосю. Люде поступають дуже нерозумно, коли нищать кертицю, бо она нѣколи не пôдгризуе корѣнцѣвъ рослинъ, але за те зъѣдае чимало шкôдливыхъ гусениць и хробакôвъ, що жиють глубоко въ земли.

Ту належить ще иншій комахоѣдъ званый мѣдиця (shrew-mole), котра подôбна до кертицѣ а вôдрôжняє ся вôдъ неи довшимъ, рильцеватымъ пискомъ и cповною зубнею.

15. Мясоѣды. Теперь станемо говорити про такй звѣрята, котрй живлять ся мясомъ, що пожирають живцемъ ссавцѣвъ и птицѣ. Такй звѣрята звемо дикунами або мясоѣдами.

Найлучшимъ представителемъ тои расы є домашный кôтъ. Приглянемо ся добре котикови, розумѣє ся, если позволить зловити ся. Поглянемо перше на его лабки а побачимо, що суть они закôнченй острыми пазурами, котрй кôтъ пôсля потребы всувае (обр. 32) и высувае (обр. 33). Кôтъ ступає легко пальцями. Подивѣмъ ся въ его писокъ (обр. 34) а побачимо на кождôй сторонѣ довгй, сильнй, стôжковатй кла, выстаючй понадъ другй зубы, котрыми придержуе добычь а за тыми клами другй зубы, острй сѣкачѣ, котрыми торощить поживу. Єсли у домашного кота суть такй зубы, котрыми може здавити неодно мале звѣрятко, то що говорити про льва або тигра. А треба знати, що тигрь и левъ суть тôлько величезными котами, котрй такъ обходять ся зъ чоловѣкомъ якъ кôтъ зъ мышею.


Обр. 32. Котяча лабка зъ всунеными въ неи пазурами. Острй пазуры навѣть не доторкають землѣ.


Обр. 33. Котяча лабка въ тôй хвили, коли кôтъ нападає свою жертву, пазуры тогдѣ суть высуненй.


Обр. 34. Котячій писокъ, чотири, выстаючй зубы зъ переду; острй, заднй зубы.

Найстрашнѣйшимъ и найдикшимъ зъ того племени є тигрь (обр. 35), мешканець Азіи. Вôнъ є незвычайно вôдважный и неустрашимый а кидає ся на чоловѣка зъ такою скаженою лютю, що въ роцѣ 1875, въ самихъ британскихъ Индіяхъ, тигры пожерли 917 людей.


Обр. 35. Тигрь (tiger — Азія).


Обр. 36. Левъ (lion — Африка).

Левъ (обр. 36), мешканець Африки и декотрыхъ околиць Азіи, є менше напастливый. Вôнъ головно кидає ся на дикй и домашнй звѣрята. Обчислено, що кождый левъ на побережу Альґеріи робить шкоды до чотири тысячи долярôвъ рôчно.


Обр. 37. Пардъ (panther — Африка и Азія).


Обр. 38. Яґуарь (jaguar — Середна и полуднева Америка).

Гарно плямистый пардъ або пантера (обр. 37) дуже рѣдко кидає ся на чоловѣка. Кôлька вôдмѣнъ того рода можна стрѣнути въ Африцѣ и Азіи.

Въ середнôй и полудневôй Америцѣ жие яґуарь (обр. 38), такъ великій якъ тигрь, але не такій небезпечный для чоловѣка; его скôра покрыта плямами.

Пума (обр. 39), котрои половасто-сѣра скôра не є плямиста анѣ пругаста, называє ся также американьскимъ львомъ. Звуть ѳи часто пантерою задля ѳи успособленя и схожости зъ тымъ звѣрятемъ.

Одинокими звѣрятами котячого роду суть въ лѣсахъ въ Европѣ дикй коты, котрыхъ дехто уважає за предкôвъ нашихъ домашныхъ котôвъ и рысь (обр. 40), котрого можь стрѣтити на декотрыхъ, высокихъ горахъ. Рôдъ рыся, званый загально дикій кôтъ, находить ся на пôвночи Злученыхъ Державъ и въ Канадѣ.


Обр. 39. Пума (puma — Пôвнôчна и Полуднева Америка)


Обр. 40. Рысь (lynx — Пôвнôчь Злученыхъ Державъ).

Найблизшими до котôвъ суть псы. Образокъ 41 зъображає дикого пса зъ Австраліи, званого динґомъ. Зубы песячого роду подôбнй по части до котячихъ, лишь що песячй пазурѣ суть нерухомй и не можна ихъ втягнути до лапки якъ се чинить кôтъ. Суть ще вовки, котрй хочь не такъ небезпечнй въ Америцѣ и Захôднôй Европѣ, але въ Азіи и всхôднôй Европѣ, де жиють бôльшими громадами, суть досить напастливй. Въ Росіи пожирають рôчно всѣлякои домашнои худобы понадъ десять міліонôвъ долярôвъ вартости. Ту ще належать: лисъ (обр. 42), хитрый и пôдступный, мешкає въ норахъ, котрй собѣ выгребуе въ земли.

Въ Альґеріи и въ другихъ частяхъ Африки, также на азійскôмъ побережу Середземного моря а навѣть въ Греціи жие рôдъ малого вовка, званый шакаль (обр. 43), котрый чинить велике спустошене помѣжь звѣрятами и птицями.


Обр. 41. Динґо (dingo).


Обр. 42. Лисъ (fox).


Обр. 43. Шакаль (jackal) Нищить звѣрята и птицѣ.

Иены (обр. 44) суть африканьскими и азійскими звѣрятами. Суть великй и сильнй, живлять ся радше падломъ якъ мясомъ живыхъ звѣрятъ. На чоловѣка не кидають ся нѣколи.

Медведѣвъ можна стрѣнути по цѣлôмъ свѣтѣ окрôмъ Африки и Австраліи. Медвѣдь въ нашôмъ краю є звычайно чорный.


Обр. 44. Иена (Hyena — Африка). Нѣколи не кидає ся на чоловѣка.


Обр. 45. Медвѣдь бурый (Brown bear) Любить радше овочѣ и мѣдъ якъ товарину и вôвцѣ.

Въ Европѣ є медвѣдь бурый (обр. 45); жие въ Альпахъ и Пиринеяхъ. Тй медведѣ не страшнй для чоловѣка, бо суть мирного розположеня, а такъ якъ богато ихъ своякôвъ люблять радше овочѣ и мѣдъ вôдъ мяса звѣрятъ.

(Дальше буде).

54. Въ портѣ и на корабли.

Купите собѣ першои чи другои клясы каюту?	Will you take first or second class cabin?	Вил ю тейк фирст ор секенд клес кебин?
Кабина для мене за дорога, я буду вдоволеный ‚цвішендекомъ'.	The cabin is too dear for me, I shall be satisfied with the steerage.	Ді кебин из ту дір фор мі, ай шьел бі сатисфайд вит ді стіредж.
Кôлько жадаєте за мôй перевôзъ до старого краю?	How much do you ask for my passage to the old country?	Гав мочь ду ю еск фор май песедж ту ді олд контри?
Двайцять три доляры.	Twenty three dollars.	Твенти трі далрс.
А яка цѣна въ другôй каютѣ?	And what is the price in the second cabin?	Енд гват из ді прайс ин ді секенд кебин?
Цѣна (перевозу) въ другôй каютѣ єсть 45 долярôвъ.	The fare in the second class cabin is forty five dollars.	Ді фер ин ді секенд клес кебин из форти файв далрс.
Якъ довго потреває наша подорожь?	How long will our passage last?	Гав лонґ вил авр педжсдж лест?
Найбôльше 10 днѣвъ.	At most ten days.	Ет мост тен дейс.
Море єсть трохи неспокôйне, филѣ здôймають ся (суть высокй).	The sea is rather rough, the waves are high.	Ді сі из ратер роф, ді вейвз ар гай.
Чи пôйдете въ долину до сальону? Наближаєсь буря.	Won't you go down into the saloon? The storm is coming.	Вунт ю ґо давн инту ді салюн? Ді сторм из коминґ.
Нѣ, я лишусь на покладѣ.	No, I shall stay upon deck.	Но, ай шьел стей апан дек.
Звонять до вечерѣ, до обѣду, до снѣданя.	The bell rings for supper, dinner, breakfast.	Ді бел ринґс фор сопер, динер, брекфест.
Чи то не земля, що тамъ бачимо?	Is that not land, what we see yonder?	Из дет нат ленд, гват ві сі йондер?
Такъ, то земля.	Yes, it is land.	Єс, ит ис ленд.
Якъ называєте ся?	What is your name?	Гват из юр нейм?
Мое имя єсть...	My name is...	Май нейм из...
Кôлько вамъ лѣтъ? (якъ вы старй?)	How old are you?	Гав олд ар ю?

УВАГА: Повысше подаемо знову зразокъ анґлійско-руских розмовъ зъ другого выданя руско-анґлійского провôдника зладженого о. Ст. Макаромъ. Заразомъ заявляемо, що провôдникъ сей буде невдовзѣ готовый, про що, розумѣє ся, не забудемо повѣдомити въ своимъ часѣ нашихъ читателѣвъ. Провôдникъ сей, або якъ дехто зове тлумачь або тлумакъ, буде коштувати **50 центôвъ.** Безъ грошей провôдника нѣкому не вышлемо.

„Редакція Свободы".

ДОПИСИ.

Зъ Филадельфіи, Па.

Перебуваючи довшій часъ въ Америцѣ слѣджу я кождый рухъ амер. Русинôвъ а найбôльше слѣджу теперѣшный рухъ Філадельфійскихъ Русинôвъ а именно вытревалôсть та свѣдомôсть наймолодшого руху пôдъ проводомъ людей якъ: Коханъ, Мусяла, Довбенко, Яросевичъ, Соколинъ. Зъ дописей та зъ руху ихъ видно, що се люде інтеліґентнї та розумнї, бо помимо що стоять мѣжь двома ворогами, якъ царославнї та мадяроны, помимо що царославнї шкодять имъ на кождôмъ кроцѣ, то однакъ они не дали до сеи поры причины до жадныхъ надужить утихомиряючи надходячу бурю своимъ добрымъ та розумнымъ поведенемъ ся такъ, що на кождôмъ кроцѣ не вороги а они суть победниками. А найлѣпше показались они своимъ ворогамъ минувшои недѣлѣ своею присутностію на концертѣ царославныхъ, явившись до одного. Тымъ показали они, що умѣють также и чуже пошановати. Поведенемъ своимъ показали они также царославнымъ о скôлько они суть лѣпше виховаными людьми вôдъ царославныхъ.

На особливу увагу заслуге се, що всѣ они працюють разомъ безъ жадныхъ провôдниковъ керуючись на кождôмъ кроцѣ своимъ лише розумомъ. А мудру ихъ працю видко по тôмъ, що помимо несприяючихъ вôдносинъ и непріемностей якї мають, приеднують собѣ що разъ то новыхъ товаришѣвъ. Єсли такъ дальше буде, то Філадельфія може стати колись примѣромъ амер. Русинôвъ. Честь Вамъ за се п. Коханъ, що мѣсто провадити веселе воякцке житє часъ свôй вôльный посвячуете для добра народа. Честь Вамъ п. Мусяла, Довбенько, Яросевичъ и Соколинъ за вашї труды та дописи. Честь и слава молодй борцѣ за вашї труды, якї дѣлаете для добра Руси-Украины!

Русинъ-радикалъ.

Зъ Jersey City, N. J.

Дня 8. с. м. давали представлене въ Passaic, N. J. „славнї" аматоры зъ New York, члены Бр. им. Наумовича въ честь 3. конвенціи „Общества". Тамъ вôйшлась вся сметанка москвофульска: председы, касіеры, секретарѣ, всѣ головачѣ и „редахторъ" вôдъ „казеты". Представляли комедію „Мужики Аристократы". Поминувши гдеякї хибы поменшихъ роль, можь було завважати, що Мошко (В. Гладикъ) навить на представленю крутивъ, бо забувъ навчитись свою ролю, а фельдфебель (Я. Кода) не знати чи зъ роду кулявый, чи може якъ старый воякъ — де въ вôйнѣ бувъ пôдстрѣленый — досытъ того що кулявъ и богато обертавъ ся задомъ до гостей, а такъ перестрашено говоривъ, мовь бы неѣвъ зо три дни. На похвалу заслугуе Катерина (панѣ С. Ярема) и Маруся (Л. Булиньска).

По представленю бувъ баль, де тѣшились москвофулы, а также можь було бачити головача зъ Мейфілдъ якъ зъ вывернеными очима, державъ ся то стѣны, то бары — лазивъ вôдъ кута до кута, а зъ его рудои бороды цяпкало неликнене пиво. — Выглядавъ якъ мадярскій кондашь, та въ компаніи зъ „славнымъ" редахторомъ вôдъ Ню-Йорскои „казеты", также такимъ ожертымъ якъ и вôнъ верещали що силъ та тѣшились тымъ, що народъ еще такъ темный, що довѣряе имъ и выберае ихъ за своихъ проводирѣвъ.

На Конвенціи не знати що радили, бо тамъ нѣкого не пустили, але кажуть, що все що сказали „головачѣ" — то було добре. Не знати чи наказали редахторови выкрутитись зъ закидôвъ, якї написавъ ему свого часу п. Парилякъ, бо если то правда, що було писано, то такій не повиненъ бути редакторомъ хоть бы и найгôршои ґазеты, а не тôлько такои, що хоче просвѣчати народъ, бо хтожь повѣрить такому? — Хиба въ москвофулькôмъ таборѣ нема вже честнѣйшихъ людей якъ Латка и Шклянка?!

Очевидець.

Зъ McKees Rocks, Pa.

Адінъ народъ, адна вѣра.

Кождый перечитавши тї чотири слова догадаесь вôдразу, що се е покликъ російскихъ аґентôвъ до цареславія, що се прапоръ пôдъ котрымъ притягають несвѣдомыхъ нашихъ людей такъ зъ галицкои якъ и зъ угорскои стороны пôдъ московскій кнутъ. Для цѣкавости бувъ я разъ въ Алеґеньскôй цареславнôй церкви. По вôдчитаню евангелія зачавъ протоерей говорити проповѣдь о вѣрѣ и що то е царославіе. Описувати всього не буду, бо то вже пару мѣсяцѣвъ тому минуло. Але въ цѣлôй тôй проповѣди була така наука, що все зло, яке тôлько на свѣтѣ скоилось и яке е, то все тому причина е папежь, якъ вôнъ его назвавъ. Я не е цѣлкомъ сторонникомъ папы, а до того не зайшовемъ ще такъ далеко, щобымъ мôгъ выказати где властиво лежить корѣнь злого; але въ цѣлôй тôй проповѣди була ложь и наруга, а людямъ слухаючимъ не одному и на думку не прійшло, щобы той що носить хрестъ пôдъ жовтою бородою смѣвъ такъ брехати и то въ церкви. Але верну до рѣчи. Якъ звѣстно, въ Алеґені вже давно стоить царославна церковь а що народъ въ купѣ такъ зъ угорскои якъ и галицкои стороны побудовавъ теперь свою церковь и мае священика зъ угорскои стороны, отже для цареславія въ тôмъ мѣсци жнива скôнчились, треба шукати дальше поля. Є въ Америцѣ богато всѣлякихъ вѣръ якъ лютераньска, баптистка, методистка, жидôвска, ба що бôльше священикъ зъ Карнеґі переконавъ цѣле „Общество Русскихъ Брацтвъ" въ Ню-Йорской казетѣ, що суть еще теісты и атеісты. Отже тї московскї аґенты, наганячѣ и подвижники царославія видно, що всѣ тотї вѣры уважають за добрї, бо ще не чути було, щобы где на якôмъ плейзѣ перевели бодай одну хоть громаду зъ тыхъ вѣръ на свое власне копыто, але ба — они не посмѣлибъ помѣжь тыми сектами навить своихъ замѣрôвъ выявити, бо бы ихъ прогнали геть вôдъ себе якъ заразу. Але помежи нашимъ несвѣдомымъ народомъ для нихъ поле вже готове, щобы кукôль засѣвати. Такъ и тутъ Алеґеньскій батюшка вôдъ часу до часу высилае людей за колектовъ, а щобъ лѣпше скрѣпилось цароcлавіе то и самъ не жалуе труду. И такъ зайшовши на Микісраксъ навертати нашихъ „поганôвъ" давъ 50 ц. кôлькомъ хрунямъ на пиво, потому каже: „знайте мои братя, мусимо ту зробити якійсь порядокъ. Розумѣе ся хрунѣ потакують. Дальше каже: „треба найсамперѣдъ заложити брацтво, школу а потому все вже пôде лекше". Ну и повели батюшку по хатахъ, орґанізовати брацтво и що гадаете читателѣ, чи може имъ не удалось? Жнива выпали добре, бо зôбрали 38 дол., выбрали предсѣдателя, секретаря чи якъ они звуть письмоводителя ну и касіера, а якже, якъ ся належить. Грошѣ, каже батюшка, я беру, а вы щобысьте черезъ 6 мѣсяцѣвъ все такъ складали и здоровї маете бути! Зрештовъ можете и хорувати, але до запомоги ажь по пôвъ року маете право. Ф. Липянъ зôставши секретаромъ того брацтва ставъ цю жувати, а коли нашї люде при роботѣ высмѣвались зъ него, що ставъ кацапомъ, то вôнъ боживъ ся, що вже до нихъ бôльше не пôде, але въ салонѣ при барѣ все каже, що тамто таки лѣпше якъ наше. Т. Шк. нараѣвъ батюшкови, щобы въ его зятя вынанявъ румъ на школу, а коли зять згодивъ ся на 6 дол., то Тимко Шк. доперва тогды зачавъ глаголати: „ты не знаешь зятю до чого ты дôйшовъ. Въ твоимъ домѣ будемъ чути слово Боже, тамъ наша надѣя, тамъ наше щасте, тамъ наше спасеніе".

Оденъ зъ хрунѣвъ згодивъ ся за учителя, чи тамъ якъ они называють, псаломщика, а той пакаючи на довгôмъ цибусѣ люльку кадить дѣти въ школѣ, що одно другого не видить. Той псаломщикъ слабого здоровя, робити тяжко не може, бо его крижѣ болять, але батюшка радивъ ему, щобы спровадивъ собѣ жѣнку зъ краю, то буде здоровшій. Тымъ поступомъ цареславія може нѣхто такъ не зрадѣе якъ кацапскій штабъ вôдъ Ню Йорскои казеты „Правда", бо въ тôй „казетѣ" вже давно була оголошена програма Микісракского царославія єѣ славнымъ редакторомъ. Спытае неоденъ: длячогожь они такъ на силу пхають ся помежи нашь на одъ зъ тымъ царославіемъ, чи они таки на правду такъ дбають о спасеніе душь народу? На тое я вôдповѣмъ за всѣхъ а думаю, що кождый буде тои гадки, що якъ бы имъ ишло о спасене душь людскихъ то они могли бы проповѣдати мѣжь поганами, магометанами, жидами, а не помежи нашимъ христіяньскимъ народомъ, що вѣруе въ Г. Бога, Матѣрь Божу и все що намъ церковь свята до вѣрованя подае. Отже о щожь имъ ходить? О тое лишь имъ иде, щобы якъ найбôльше притягнути до себе приклонниковъ московского царя а зъ часомъ колись розширивши ту, свою власть могли смѣло высказатись словами: Адінъ народъ, адно стадо. Пригляньмо ся теперь близше якъ тї лукавї, непрошенї опѣкуны и удаванї приятелѣ старають ся насъ втягнути пôдъ свое ярмо. Російске правительство сипле грôшми на царославну місію и для цареславныхъ аґентôвъ, котрї мають въ народѣ пôдкопувати довѣре въ свои власнї силы а тягнути его пôдъ царскій кнутъ и темноту. Пару долярôвъ кинуть для церкви, заплатять попа и псаломщика, куплять деякї ризы до церкви, завѣсять на шію якому аґентови вôдзнаку и кричать: Дивись, народе рускій, якї мы добрї, якъ мы дбаемо про тебе, а за те ты люби насъ, кланяй ся нашому цареви, плюй на свою рôдну мову и исторію, почитай Бога тôлько посля указу царского синоду, обкидай болотомъ и не слухай всѣхъ тыхъ, що кажуть, що ты потрафишь жити своимъ власнымъ житемъ, безъ нѣчіеи опѣки на своимъ власнôмъ грунтѣ, однимъ словомъ будь нашимъ рабомъ. Кождый розумный чоловѣкъ и свѣдомый Русинъ порозумѣе, що вôдъ такихъ опѣкунôвъ сохрани насъ Господи, бо йти за такимъ приятелемъ значить те саме, що убити свою душу, упôдлити ся и упасти морально такъ низько, чого ледви звѣрина потрафить. Єсли бы тї російскї опѣкуны були такї для людей щирї, то они не пхали бы свого носа ажь до насъ въ Америку, де мы славити Г. Бога, маемо що ѣсти, маемо свободу розвивати ся культурно, а занялли бы ся людьми въ самôй Росіи, що пухнуть зъ голоду, що не могуть свобôдно молитись Г. Богу, що упадають пôдъ тягаромъ рôжныхъ драчокъ та пôдъ кнутомъ царскихъ посѣпакъ. Тамъ перше покажѣть свою опѣку а до насъ вамъ засѣ, бо мы за миску сочевицѣ не вôддамо вамъ нашои душѣ, нашихъ народныхъ святощей. Мы плюемо на те ваше приятельство и на вашу опѣку. Мы чуемо въ собѣ на стôлько силы, що самї заведемо мѣжь собою ладъ.

М. Сем...къ.

Зъ Mahanoy Plane, Pa.

Братство св. прор. Илии розвивае ся теперь знаменито, якъ то на такій малый плейзъ якъ Маганой Плейнъ, а де кромѣ того е ще одно братство належаче до „Соединенія". Одного часу вже було се братство въ такôмъ критичнôмъ положеню, що зъ 30 членовъ лишило ся заледви 5, и то зъ великимъ довгомъ. Тихъ 5 членовъ, а то: Владиславъ Стець, Яцко Захарь, Иванъ Пустельникъ, Семко Кѣцакъ и Павло Гричишинъ, не упадали на духу, лишь пôдтримували братство своими вкладками мѣсячными, выплачували довги и зъеднували новыхъ членôвъ.

Теперь, т. е. 4 роки по тôмъ упадку, числить братство 70 членовъ, мае въ касѣ понадъ $300. и запомоги выплачуе на часѣ, бѣда тôлько, що не всѣ члены належать до „Союза", бо лишь трета часть, але по кôлькохъ выпадкахъ нещасливыхъ, якї ся тутъ лучили, лѣпше ся нашї члены горнуть до Союза и въ Октобру, здае ся, не буде анѣ одного члена въ нашôмъ братствѣ, щобы не належавъ до Союза. Выпадкôвъ ту есть богато, то въ майнахъ то на колѣѣ люде гинуть якъ мухи. Микола Калимунъ, родомъ зо Щавного, сянôцкого повѣта, належавъ до Союза въ Northampton, Pa. черезъ довшій часъ, але перенѣсши ся тутъ занедбавъ тамъ платити, анѣ тутъ не приступивъ до братства и забивъ его тренъ, тай жѣнка бѣдна въ краю зъ дѣтьми ще безъ ґрунту, не мае жадного поратунку. Три мѣсяцѣ назадъ згинувъ на колѣѣ Иванъ Вовчакъ, родомъ зъ Кальницѣ, лѣського повѣта, лишивъ жену и двое дѣтей, бувъ членомъ нашого братства и Союза, а два тыжнѣ тому забивъ тренъ Осифа Ваха, 22-лѣтного молодця, якъ повертавъ зъ роботы и хапавъ ся на кары тай впавъ пôдъ колеса. Вôнъ походивъ зо Щавного, а до нашого братства и до Союза приступивъ 1 мѣсяць впередъ, але мимо того бр. справило ему красный похоронъ. Длятого не вôдтягайте а приступайте конечно до Союза не тôлько члены братства св. Илии, але всѣ Русины, якї ту е, абы въ якôмъ нещастю не колектувати потому на васъ помежи краянôвъ, якъ то часто ся трафляе, а чимъ лишають такї люде не добру память по собѣ.

Членъ бр. св. Илии И. Пустельникъ.

Зъ Ансонии, Конн.

Дня 6. с. м. въ недѣлю, передъ вечѣрнею, вôдбувъ ся испитъ въ рускôй парохіяльнôй школѣ въ Ансонии, Конн. Въ гарно прибранôй зеленію гали, пôдъ церквою, де мѣстить ся школа, зôбрали ся родичѣ дѣтей и другї парохіяне, щобы прислухати ся испитови. Дѣти вôдспѣвали „Царю небесный", почôмъ вôдповѣдали гарно на питаня зъ исторіи библійнои и зъ катехизму. Опôсля читали и декламували рôжнї стишки а присутнї прислухувались зъ очевиднымъ вдоволенемъ. Глубоке, потрясаюче вражѣне зробивъ на всѣхъ пôдъ конець прегарный сольо-спѣвъ Стефки Дзядикъ, однои зъ найспособнѣйшихъ учениць. Мовъ живе срѣбло плили зъ устъ дитинныхъ слова пѣснѣ:

Мово рôдна, слово рôдне,
Хто васъ забувае,
Той у грудяхъ не серденько
Але камѣнь мае!
Якъ ту мову можь забути,
Котрою учила
Насъ всѣхъ ненька говорити,
Ненька наша мила?!

Пѣсня затихла — настала довга хвиля гробовои тишины. Всѣ були зворушенї, на очахъ декотрыхъ заблистѣли слезы. Всѣмъ стало ясно, чого то учить своя руска школа, що вчить не лишень читати и писати, але и любити свое рôдне слово, свою рôдну мову.

Испитъ скôнчивъ ся. Мѣсцевый священикъ о. Улицкій промовивъ теплыми словами, загрѣваючи дѣтей до дальшои пильнои науки а до присутныхъ матерей звернувъ ся зъ вôзванемъ, щобы въ дома говорили зъ дѣтьми по руски. Пôсля того роздано пильнѣйшимъ дѣтямъ нагороды: образочки, деякї практичнї рѣчи и ласощѣ. По вôдмовленю вспольнои молитвы, всѣ удали ся зъ веселыми лицями до церкви на вечѣрню.

Додати ще треба, що школу ту провадить мѣсцевый дяко-учитель, старшій вже вѣкомъ, але молодый духомъ и любовію до всего що руске п Иванъ Хаджай. Дѣтей всѣхъ було записаныхъ 46, зъ котрыхъ 26 не опустило науки анѣ разу, прочї ходили бôльше або менче точно. Наука въ минувшôмъ роцѣ вôдбувала ся разъ на тыждень въ суботу а вôдъ 17-го липня почавши черезъ два мѣсяцѣ що-дня.

Другого дня вôдбувъ ся тутъ баль на доходъ церкви. Выпавъ надсподѣвано добре пôдъ кождымъ взглядомъ. Гостей зôбрало ся множество, музика грала знаменито, танцѣ йшли жваво. Хоръ дѣвчатъ пôдъ управою п. Хаджая вôдспѣвавъ кôлька удачныхъ пѣсень а п. Лешко Горбаль воддеклямувавъ гумористично-сатиричный стихъ „Не пиймо горѣвки". Чистого доходу зъ сего балю дôстала церковь высше $150.00 Урядженемъ его займавъ ся комітетъ церковный а найбôльше потрудивъ ся предсѣдатель его п. Гавріилъ Дзядикъ.

Гость.

Американьскї паперы. Юнайтедъ Стейтсъ Дистриктъ Кортъ надъ почтою въ Скрентонъ засѣдае майже кождого дня въ роцѣ и выдае паперы. Хто хоче дôстати паперы може прійти зô свѣдками до сего корту и дôстати паперы таки того самого дня. Потреба однакъ повѣдомити о своимъ приходѣ впередъ клярка E. R. W. Searle, Federal Bldg., Scranton, Pa., щобы вôнъ мôгъ все приготовити до переслуханя.



„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday at 209–211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN, Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ и до старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ и до старого краю на пôвъ року $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

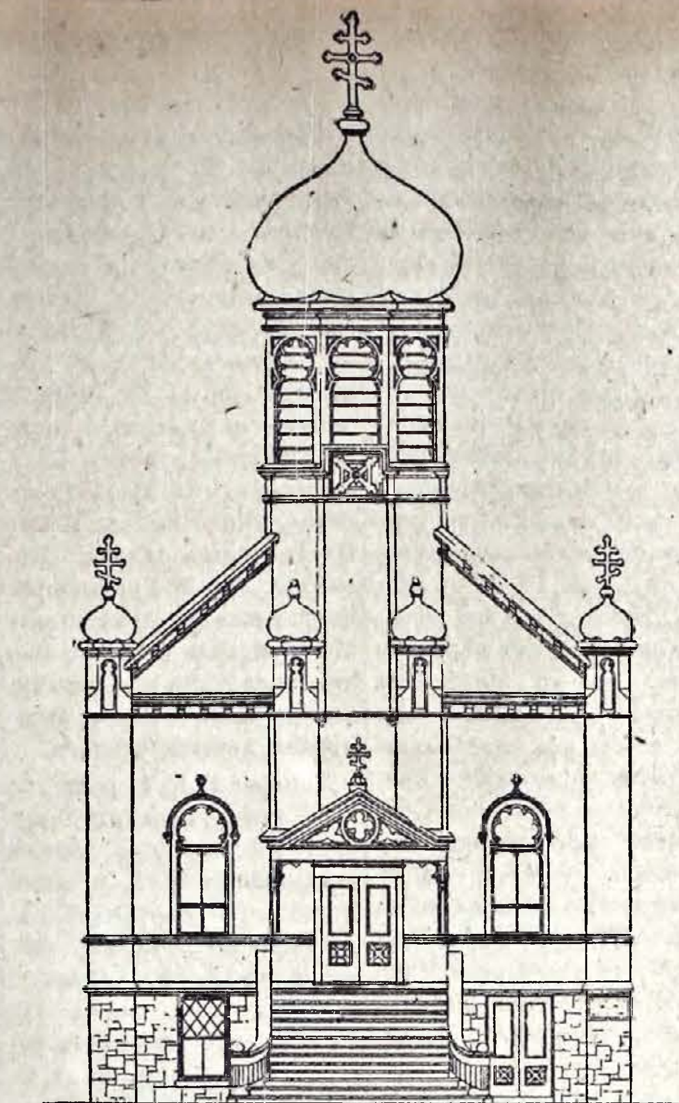
Новый телефонъ Нумеръ 787

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

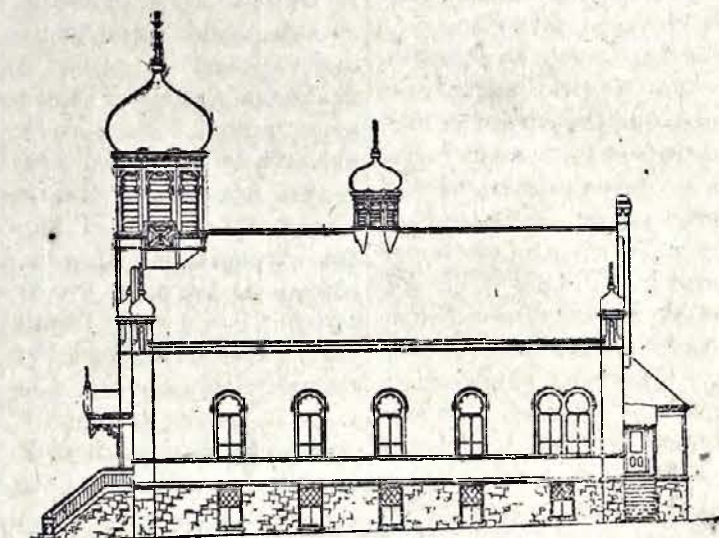
Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Суботу вечеръ.

Поодинокѝ числа „Свободы“ можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.



Руска церковь въ Syracuse. N. Y. (фронтъ).



Руска церковь въ Syracuse, N. Y. (зъ боку).

Русины въ Сиракюзъ, Н. Й. купили латы пôдъ будову церкви св. Іоана за $1.500.00 на розѣ улиць: Willis Ave и Tompkins Str. Tenth Ward.

Церковь, яку бачите на образку, въ короткôмъ часѣ маютъ будовати, буде 42 черезъ 90 фітôвъ велика. Пивниця буде мурована и цементована, на сподѣ буде школа и галя на мітінґи велика 39 черезъ 49 фітôвъ. Цѣла будова буде стояти около 8 тысячь долярôвъ.

Въ Сиракюзъ е велике число нашихъ рускихъ людей — вже давно треба имъ було тамъ церкви. Недалеко вôдъ Сиракюзъ е мѣсто Auburn — тамъ постарали ся люде о свою рôдну церковцю и готовѝ въ купѣ зô своими Братами въ Сиракюзъ творити одну парохію. Потреба тымъ людямъ доброго проводу, щирои рады — а парафія наша руска може тамъ бути въ короткôмъ часѣ.

Дещо о русинахъ на Угорщинѣ.

(Вôдповѣдь на статю въ нашей „Свободѣ“ въ 30 числѣ, что пишеть о нашихъ угорскихъ русинахъ.)

Правда есть, что на угорской сторонѣ рускій народъ цалкомъ передалъ ся такому смутному состоянію, что на еденъ такъ великій, правдивый рускій народъ есть то велика ганьба и потупа, но хто же тому причина? Нихто другій якъ угорскѝ жидовскѝ міністрове, которыхъ мадярскѝ жиды за носы водять, а изъ другой части самѝ поеднѝ рускѝ священики, а изъ третой части и самъ нашь рускій народъ. Угорскѝ міністрове изъ жидами доведно старають ся на томъ, якъ бы вшитокъ рускій народъ змадяризовати и краинскѝ школы всягды на силу будують, а жиды на томъ роблять и переводять непонятныхъ русиновъ, чтобы лемъ краинскѝ школы мали, бо тамъ ужь учителя платити нетреба. А угорскій рускій народъ, который жидамъ въ кешеняхъ есть, доразъ послухаеть жидовъ и радо пристанеть нато, жебы лемъ краинска школа была, бо теперь нашѝ дѣти будуть знати по мадярски. А рускѝ священики хоть поеднѝ противъ тому станутъ, которыи суть рускаго духа, то изъ другой стороны е грек. кафт. рускѝ священики, которыи хотя рускими ся называють, но въ нихъ ани едной искры руского духа ненаходить ся и противъ рускаго духа священиковъ безочливо выступують и тыхъ до міністеріи ознаймляють, изъ всякима ругательныма брехнями оклевечують, панславами, бунтовщиками ихъ называють. Якъ наприкладъ на Мези Лаборской долинѣ руского духа священиковъ твердый мадяронъ рускій священикъ въ Радванци изъ цивильныма мадяронами тыхъ невинныхъ священиковъ безочливо пренаслѣдуеть на только, что одъ нихъ грошеву помощь міністерія одобрала. Днесь тоты правдивѝ рускѝ священики принуждены или въ Америку выйти или затькати уста и сидѣти тихо. Такъ на угорской сторонѣ не жебы единодушно всѣ священики рускій языкъ и писмо воспитовали, но котрѝ то усилують ся, востануть межи нима пару такихъ, котрѝ ихъ пренаслѣдують. Такъ ищи въ Пряшевской епархіи якось держать ся, но въ Мункачевской епархіи вшитко мадярщина, мало есть руского духа священиковъ, а за нима вшитокъ народъ идеть. Ужь по многихъ мѣстахъ кеть мадярскій не говорить зъ того лемъ смѣють ся. Само такъ и самъ народъ робить. Родителѣ нестарають ся нато, чтобы ихъ дѣти научились руске читати, чтобы своимъ прекраснымъ рускимъ языкомъ годнѝ читати и писати, они изъ того пользу невидять, але тогды родичѣ радують ся, коли ихъ дѣти мадярски читають, бо теперь будуть панове. А якъ выросте мадярски забылъ, бо анѝ добрѣ незналъ, а руске ся неучилъ, и такъ станеть ся, что незнаеть ни руски ни мадярскій и станеть ся еденъ глупый чоловѣкъ. Правда, что де есть краинска школа тамъ ани не свободно рускій ни слова учити. Потому есть та причина нашь самъ народъ изъ тымъ, что есть легковажный о своемъ рускомъ языку. Кеть чуеть одъ католика словацкѝ слова, то ужь онъ на только собѣ присвоить и помали розпространяеть ся словацка бесѣда на только, что позднѣйше поеднѝ и ганьблять ся своей матери бесѣдовъ. Такъ указуеть ся, что у пару роковъ на угорской сторонѣ мало будеть рускій бесѣдовати ся; будуть еднѝ Мадяре а другѝ Словяки. Цѣлкомъ изнищить ся руская прекрасная (мова) бесѣда.

Что тычить ся того, что угорскіи учителѣ незнають руске писмо, то ани бы нечудо, бо тамъ о то нихто нестараеть ся, но тотъ учитель, котрого писмо було выдруковано въ нашой „Свободѣ“, напевно смѣло можу сказати, ани невидѣлъ препарандію, а лемъ что дазъ 13 класы гимназіи училъ ся, кончилъ. Якъ то есть ту громада такихъ дяко-учителѣвъ въ Америцѣ, зъ которыхъ и я пару знаю, котрѝ изъ тымъ выступують, что котрый 9, 10, 12, 13, 15 гимназій класъ кончилъ а свое имя подписати незнаеть. Изъ того можь чогось порозумѣти, что въ такъ высокихъ класахъ, что ани нѣтъ ихъ, на только ся выучать, что ани свое имя подписати незнаеть. Межи всѣма есть еденъ славный пѣвце-учитель на В.........., который то досвѣдчалъ, что онъ 12 гимназій кончилъ и ужь за попа малъ быти посвященый а свое имя подписати незнатъ. Найдеть ся его ищи такѝ писма, котрѝ ани катайскій цѣсарь непрочиталъ бы. Такѝ то вызше мѣры учены дяки, и такимъ ганьбу роблять, которы той ганьбы незаслужили. А тыхъ выше мѣры ученыхъ дяковъ, котры такѝ высокѝ школы учать ся, найбольше есть изъ береской столицѣ.

Угорскій русинъ.

Въ справѣ Серафима

Друкуемо понизше колька рѣчей вôдносячихъ ся до неи, почѣмъ додамо свои замѣтки.

На разѣ звертаемо увагу всѣхъ, кого интересуе „справа Серафимска“ на те, що питане чи Серафимъ е епископомъ або нѣ, е зовсѣмъ вôдрубне вôдъ питаня про его моральну стôйность та характеръ. Такъ само не можна брати всѣхъ попôвъ нимъ высвяченыхъ пôдъ одну мѣру, або мѣшати ихъ зъ Серафимомъ.

Дописи сѝ друкуемо задля того, що Серафимъ, митрополитъ американьскій, вôдогравъ досыть важну ролю мѣжь тутешными Русинами, що рухъ нимъ выкликаный пôшовъ широко, особливо въ Канадѣ, и можлива рѣчь, що пôде ще ширше, если амбасада російска не заарештуе Серафима (про що була чутка въ анґлійскихъ ґазетахъ), або вôнъ самъ своимъ поведенемъ не загородить собѣ дальшои дороги.

Подаючи надôсланѝ дописи и свои замѣтки будемо старати ся бути безпартійными, якъ и доси.

— —

Нашѝ читателѣ пригадують собѣ, що въ 30-ôмъ числѣ »Свободы« подали мы вôдпись грамоты Серафима. Пôсля надрукованя сеи грамоты дôстали мы (черезъ другѝ руки) вôдъ одного вельми образованого и поважаного священика допись, котрои змѣстъ такій:

„Грамота Серафима се такій документъ, якимъ нѣ оденъ епископъ въ свѣтѣ не бувъ бы въ станѣ выказати ся и не хотѣвъ бы такимъ выказовати ся.

2. Впадае въ очи, що Серафимъ выказуе не саму грамоту, але еѣ вôдпись леґалізовану черезъ „нотаріуса“ и то російского зъ Одесы, и то жида Ґольденвайзера. Сер. свѣдчить ся, що вôнъ епископъ зъ Греціи, що его святивъ патріярхъ Царгородскій. Чижь вже для леґалізованя копіи его грамоты въ Греціи не було нотаря або въ Царгородѣ? Треба зъ симъ ѣхати ажь въ російску Одесу и шукати нотаря жида? Єсли Серафимъ Грекъ то рѣчь ясна, що нѣякій грецкій нотарь не леґалізувавъ бы сеи грамоты, бо кождый нотарь знавъ бы своихъ епископôвъ, бо епископъ то не така обскурна особа, щобы еѣ публичнѝ функціонарѣ навить зъ имени не знали. Для того Серафимъ пôшовъ ажь до Одесы а и тутъ не пôшовъ до христіяньского нотаря, бо сей знае, що грамоты епископскѝ выдають ся якимись властями церковными а сего въ грамотѣ Серафима нема. Иде про те до жида, котрому христіяньскѝ документы мало знанѝ и котрому ходить лише о ґешефтъ. Се впростъ нечувана рѣчь, — выкликае авторъ дописи, — щобы епископъ христіяньскій леґалізувавъ свою епископску грамоту у жида!“

Дальше пише такъ:

„Нечувана у епископôвъ, але за то чувана въ сферахъ тыхъ обманцѣвъ-жидôвъ, що то вôдъ часу до часу навѣдували ся и еще навѣдують ся до Галичины и себе представляють будьто монахами орієнтальными, будьто священиками десь зъ Халдеи або Перзіи, ба-й самыми епископами квестуючи помѣжь народомъ лепты грошевѝ. Они умѣють и Службу божу правити — доки не опинять ся въ арештѣ. Єще минувшого року крутивъ ся такій орієнтальный епископъ по Угорщинѣ обдурюючи людей, доки не выказало ся, що и вôнъ жидъ подôбный до своихъ попередниковъ. — На разѣ, доки и Серафимъ не добѣжить до своеи меты, годѣ вже днесь рѣшучо сказати, що и вôнъ е жидомъ, але досыть, що леґалізація его грамоты нѣбы епископскои черезъ жида — ставить цѣлу рѣчь въ нове свѣтло.

3. Серафима нѣбы мавъ святити патріярхъ царгородскій — отже грецкій. Єсли такъ, то и грамоту епископства мала бы выставити ему канцелярія грецка. Отже языкъ грамоты бувъ бы нехибно лишь грецкимъ, а пôдъ жаднымъ условіемъ славяньскій. Вже борше мôгъ бы бути турецкій, бо царгородска урядова бесѣда е турецка. Якимъ же свѣтомъ грамота Серафимового епископства „подлинникъ“, выйшовъ въ бесѣдѣ славяньскôй? Се рѣчь впростъ немыслима и неможлива, щобы патріярхъ царгородскій епископамъ вôдъ себе поставлюванымъ выставлявъ грамоты въ славяньскôй бесѣдѣ. — А если грамота-подлинникъ не могла выйти въ иншôй бесѣдѣ якъ грецкôй або остаточно турецкôй — то й копія достовѣрна мусѣла бы бути споряджена въ тôй самôй бесѣдѣ що оригиналъ. Значить ся, коли копія е славяньска, и подлинникъ славяньскій — то рѣчь яснѣйша вôдъ сонця, що нѣякій патріярхъ грецкій не мôгъ еѣ выставити — що отже Серафима жаденъ епископъ Греціи и на очи нѣколи не бачивъ.

4. Припустивши, що грамота Серафима мала якимсь свѣтомъ выйти славяньскою, то однакъ знана всѣмъ е рѣчь, що бесѣда такихъ грамотъ, не то вже коли ходить о епископа але навѣть о простого священика, редагуе ся не лишь въ Росіи, де того остро перестерѣгають, але навѣть и въ нашôй Галичинѣ — по церковному. Грамота-жь Серафимова — одна въ цѣлôмъ свѣтѣ — мала бы становити выимокъ? — Зредагована она е не по церковному, але въ бесѣдѣ зближенôй до народнои, на пôвъ російскôй на пôвъ рускôй, зъ закраскою церковщины.

Се трохи за богато говорить и мало що пальцемъ не вказуе, що редакторъ тои грамоты мавъ заздалегôдь на оцѣ нашихъ темныхъ Русинôвъ, и идучи на село людей дурити, зладивъ письмо, яке въ нѣякôй канцеляріи духовной не могло бы и носа показати.

Грамота сама отже дае незбитѝ свѣдоцтва жидôвского шахрайства, и лишь грубо темнымъ треба окомъ глядѣти, щобы такою грамотою датись звести.

5. Теперь заходить питане, де та грамота выдана? Чи въ Греціи, чи въ Одесѣ,

чи въ Бердичевѣ — нема найменшого знаку. Лишь копію легалізувавъ одеській нотарь. Де однакъ узрѣла свѣтъ сама грамота — нема и слѣду. А вжежъ и нашъ простый мужикъ знае, що документъ кождый, би и простый листъ мае носити мѣсце, зъ вôдки выходить. На документахъ же маючихъ мати яку таку вартôсть — се рѣчь необходима. Бракъ сего вже самъ зъ себе выстарчить, щобы такому документови всякои вôдмовити и поваги и вѣры.

6. Та не лишь грамота не подае мѣсця, де еѣ выставлено, але що ще важнѣйше, не подае мѣсця, де бы той Серафимъ мавъ нѣбы то свое епископство одержати. — Чи въ Вифлеемѣ, чи Єрусалимѣ, чи Смирнѣ, чи Таборѣ, чи Царгородѣ, чи вже бодай Одесѣ або остаточно Кишеневѣ, Бердичевѣ?! Нема и згадки! Нема — бо сего и не було. Серафимъ, идучи на село людей дурити, знавъ се, що пôсля мѣсцевости найскорше було бы можна дôйти до жерела ошуканьства и розумѣе ся — не подавъ жадноѝ мѣсцевости.

7. Доси зазначивъ я тое, чого грамотѣ бракуе.

Поглядѣмъ ще хвильку на то, що въ грамотѣ є. Оно неменше свѣдчить о шахрайствѣ.

Грамота каже, що Серафима поставлено въ Епископа 15 Сентябра (11 Октябра) 1902 року — АЦВ. Що се значить 15 Сентябра — 11 Октябра? Якй се календарѣ?! Єсли юліяньскій и григоріяньскій — то се є фальшь — бо 15 Сентябра юліяньскому вôдповѣдае 28 Октоберъ григоріяньскій, а не 11. — Щожь се за календарь? Мабуть жидôвскій, або нѣякій. — Но се багателя. Серафима нѣбы поставлено епископомъ 11. Октябра — а вже 18 дня тогоже Октябра, отже въ 7 день пôзнѣйше — видимо тогожъ Серафима въ Одесѣ у нотаря Ґольденвайзера. — Значить ся, мѣсце де его мали святити не мало бы бути дальше вôддаленымъ вôдъ Одесы якъ 7 день дороги — враховуючи вже въ то и самъ день священия и выставленя копіи у нотаря. Чи се не дивно? Що такъ гнало тымъ Серафимомъ?

Єго ничь не гнало. Вôнъ собѣ спокôйно живъ въ Одесѣ и тамъ такой придумавъ свою глупу грамоту а по тыжни намыслу вôдваживъ ся зъ нею стати у жида нотаря. Се и ствердивъ самъ нотарь въ своѣй легализаціи: „Стефаномъ Устьвольскимъ жительствующимъ въ Одесѣ на Пушкинской улицѣ, въ Андреевскомъ подворѣ." — All right. — Незадовго одержимо зъ вôдтамъ автентичнѣйшій жерела про Серафима.

8. Грамота каже еще одно. Серафима мали нѣбы то посвятити: Антіросъ патріархъ Константинопольскій, Стефанъ архиепископъ пребывающій въ Вифлеемѣ и Нейлюсъ митрополитъ Смирны. — Рукоположене мало нѣбы вôдбути ся 1902 року 1 Октобра. Ну — и якжежъ се — коли Стефанъ зъ Вифлеему померъ 1898 року? Такъ бодай говорить сама тота глупа грамота.— Вже не згадую про се, якъ тѝ єрархи зъ Вифлеема (Таборскій) и зô Смирны и зъ Царгороду збили ся въ одну купку, щобы выдати на свѣтъ таке чудо, якъ Серафимъ — але се вже таки безъ чуда не могло ся обôйти, щобы умерш̂ій 1898 року Стефанъ вставъ 1902 року до рукоположеня Серафима!!

9. Въ кôнци Серафимова грамота еще одно говорить, чого жадного въ свѣтѣ епископа грамота не мала и не буде мати. „Отъ нынѣ убо Епископъ-Місіонеръ Серафимъ"... и т. д. Отже не тôлько вставшій зъ гробу Стефанъ зъ Вифлиема и неживучий днесь Антиросъ зъ Царгорода и Нейлосъ зô Смирны высвятили „Кандидата С. Петербурской Академіи" на епископа, але и на місіонера!

Межи нашими людьми курсуе глупа приповѣдка: „дурный тебе пôпъ крестивъ". Глупа она кажу, але въ змѣненôй формѣ якъ разъ она надае ся до тои неграмотнои грамоты Серафима. А дежъ въ свѣтѣ є сила або яка норма, щобы ставити когось епископомъ-місіонаремъ?!

Зъ того всего заключене само зъ себе насуває ся. Грамота Серафима не заслугуе у людей розумныхъ на найменшу вѣру. За богато въ нѣй есенціяльныхъ браковъ на достовѣрный документъ, за богато также неимовѣрныхъ моментôвъ позитивныхъ. По всякой правдоподôбности зладивъ еѣ собѣ самъ Серафимъ, щобы на селѣ людей дурити, що ему и удало ся. Зладивъ еѣ однакъ досыть глупо, такъ що мало треба труду, абы фальшь выловити. Єсли Серафимъ тою лишь грамотою свое епископство засвѣдчуе, то консеквентно и се его епископство на ровнѣ треба цѣнити зъ грамотою.

Чи Серафимъ понадто є перебранымъ жидомъ въ родѣ тыхъ орієнтальныхъ опустôвъ, що по Галичинѣ крутили ся, чи лишь російскимъ мантѣемъ замѣнявшимъ С. Духовную Академію на Канаду — се постараемо ся провѣрити въ недалекôй будучности".

(Дальше буде).

Що чувати въ свѣтѣ.

Американьскій мілітаризмъ такъ зголоднѣвъ, що знов почавъ домагати ся міліонôвъ на свою поживу. Найвысшѝ войсковѝ круги у Вашинґтонѣ зажадали послѣдными часами утвореня новыхъ департаментôвъ вôйсковыхъ, подѣлу доси истнуючихъ и будовы численныхъ крѣпостей въ западныхъ териториахъ Сп. Державъ. Кромѣ того не перестае также вести ся горяча аґитація за побольшенемъ фльоты. Въ тôй справѣ вôдозвавъ ся сими днями за посередництвомъ пресы широко звѣсный адміралъ Дюе, доказуючи, що лишь сильна фльота може бути для Американцѣвъ запорукою мира и гаразду. Вказуе вôнъ на поступъ Нѣмеччины, Франціи и Анґліи въ тôмъ напрямѣ тай намагае ся переконати загалъ, що въ своимъ добре понятôмъ интересѣ Сп. Державы нѣякъ не повинни лишати ся по заду тыхъ державъ.

Все те коштувало-бы одначе сотки міліонôвъ доляр̂овъ, та мілітарный молохъ не оглядае ся на нѣщо въ свѣтѣ. Вôнъ зголоднѣвъ и домагае ся поживы, хочь-бы она складала ся зъ поту и крови народа.

Наслѣдки ново-введеного закона въ Алабамѣ, якимъ вôдобрано право голосованя всѣмъ тамошнымъ муринамъ, є прямо смѣшнѝ. Ось примѣромъ:

Въ Гобсонъ Сити, въ котрôмъ зъ выимкою двохъ бѣлыхъ живуть самѝ мурины, вôдбули ся оногды выборы до мѣскои рады. Позаякъ одначе мурины не мають права голосу, такъ до урны выборчои приступило тôлько тыхъ двохъ бѣлыхъ жителѣвъ, що розумѣе ся, голосували оденъ на другого, выбрали себе найвысшими урядниками и вôдъ теперь будуть держати въ своихъ рукахъ цѣлу власть. Прочѝ жителѣ мѣста, хочь платятъ податки и поносять всѣ державнѝ тягарѣ, не беруть найменшои участи въ его зарядѣ. Такъ само не можуть они контролювати мѣскихъ урядникôвъ анѣ вплывати на нихъ, бо... не выбирали ихъ. Такъ отже двохъ бѣлыхъ урядникôвъ буде пôсля вподобы господарювати въ мѣстѣ и самовôльно рядити кôльканайцятьма тысячами муринôвъ. Чи не глупо?

Коло Ляґуна де Бей въ провінціи Кевайтъ, звели оногды филипиньскѝ ворохобники завзяту борбу зъ вôддѣломъ американьского вôйска. Въ борбѣ погибло 20 людей, а въ двое тôлько було раненыхъ. Для американьского вôйска выслано свѣжу пôдмогу зъ Манилѣ, що є доказомъ поважнои небезпеки въ тôй провінціи. Ворохобники въ досить великôмъ числѣ мали заняти сильну позицію въ сумежныхъ горахъ коло Ляґуны.

Выходить зъ того, що до повного подавленя ворохобнѣ на Филипинахъ ще дуже далеко. Подавлена въ однôмъ мѣсци, выбухае она въ другôмъ, и такъ дѣе ся безъ кôнця.

Справа будовы Панамского каналу еще не програна для Спол. Державъ. Колюмбійскій сенатъ поручивъ президентови Мароквінови розпочати въ тôй справѣ новѝ переговоры изъ Спол. Державами. Президентъ одержавъ повновласть дѣлати такъ, абы якъ найскорше довести дѣло до кôнця.

До нюйорского порту причаливъ оногды зъ Манилѣ транспортовый корабель „Кілпатрікъ", и привѣзъ 302 трупôвъ американьскихъ вояков̂ъ. Всѣ они погибли въ борбѣ зъ Филипинцями або померли на розличнѝ заразливѝ недуги, ширячѝ ся Филипинахъ.

Отже є ще оденъ доказъ, кôлько жертвъ поглочують филипиньскѝ островы. Що мѣсяця погибають тамъ сотки американьскихъ жовнѣрѣвъ, цвѣтъ молодѣжи, а все лишень задля сего, щобы горстка американьскихъ міліонерôвъ мала новѝ кольонии и новѝ ринки збуту. Народъ платить грôшми и кровью своихъ сынôвъ, а міліонеры роблять новѝ міліоны на новыхъ кольоніяхъ. Такій нынѣ свѣтъ.

Всякѝ упевненя російского правительства, що оно лишае Хінцѣвъ въ супокою, вôддасть имъ ихъ Манджурію и вôдкличе зôвдти свою армію, розвѣяли ся и перегомонѣли немовь гарнѝ слôвця, котрыми обвивае ся нагу брехню.

Недавно именувавъ царь свого прихвостня, адмірала Алексѣева, мѣстокоролемъ Манджуріи и схôдныхъ провінцій, а сими днями надоспѣла до Пекіну заява російского правительства, що оно дальше буде продовжати окупацію Манджуріи. Чи-жь треба ще бôльше доказôвъ, що російскій медвѣдь нѣколи вже не выпустить богатои Манджуріи изъ своихъ обôймôвъ? Пишѣмъ: „Пропало". — Такъ загарбавъ вôнъ Украину, Литву, Грузію и богато иншихъ краѣвъ.

Зъ Македоніи надоспѣла вѣсть, що Турки вырѣзали въ Касторіи 10 тысячь Македонцѣвъ.

ДОПИСЬ.

Зъ Scranton, Pa.

Прошу помѣстити моихъ пару слôвъ въ „Свободѣ". Тяжко не легко бѣдный народъ въ Америцѣ працюе. Хотѣвбы дещо мати и дасть собѣ даяку „гавзину" выставити, а що може ся зъ нимъ стати то нѣхто не зна. Якъ ту въ Скрентонъ, Па. коло D. L. & W. Diamond Mi es на North Main Ave. то зо 4 гавзы лемъ такъ висять а муры зъ пôдъ нихъ пошли въ долину 5 або 6 фітôвъ. А и майже кождого рана видно свѣже завалениско на N. Main Ave. На середъ улицѣ куды стріткара ѣде залегло ся 30 фітôвъ глубоко а 25 широко, що за два дни улиця була замкнена заки завалениско засыпали. То вамъ даю до вѣдомости краяне и братя, щобысьте ся такого мѣсця варовали, лоты не куповали, бо така гадка есть, що всьо, цѣлый гилъ ся завалить. То велика вôдвага тутъ лоты куповати и гавзы ставляти; а купують ихъ що дня задля тои новои каръ шапы, що мае невдовзѣ зачати працювати.

Василь Ґруцелякъ,
членъ Р. Н. Союза и бр. св. о. Николая въ Passaic. N. J.

Справоздане касове
„Р. Н. Союза" за мѣсяць Августъ, 1903.

Ч. бѣжуче		
856	Baltimore, Md. Бр. св. П. и П.	12.67
857	Ramey, Pa. М. Р. Н. С.	43.39
858	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. пр. Илiи	21.04
859	Manown, Pa. Бр. св. О. Николая	33.12
860	McAdoo, Pa. Бр. Пр. Богород.	97.52
861	Allegheny, Pa. Бр. Пр. Богород.	28.05
862	Passaic; N. J. Бр. св. О. Николая	32.82
863	Canonsburg, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	30.20
864	Scranton, Pa. Бр. св. прор. Илiи	35.99
865	Glen Lyon, Pa. Бр. св. П. и П.	12.78
866	Buffalo, N. Y. Бр. св. I. Хрест.	26.14
867	Monessen, Pa. Бр. св. I. Хрест.	24.21
868	Eleanor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	23.37
869	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	24.44
870	Dunlo, Pa. Бр. св. П. и П.	29.21
871	McKeesport, Pa. Бр. св. I. Хрест.	72.70
872	Hazleton, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	42.33
873	Yorkville, O. М. Р. Н. С.	11.00
874	Gradatim, Pa. М. Р. Н. Р.	10.10
875	Terryville Conn., Бр. св. Арх. Михаила	10.00
876	Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.	18.55
877	Granville, N. Y. Бр. св. Григ.	14.60
878	Jersey City, N. J. Клюбъ 4-охъ Мих.	9.70
879	Jersey City, N. J. Бр. св. П. и П.	39.00
880	Waterbury, Conn. М. Р. Н. С.	15.55
881	Trauger, Pa. Бр. св. I. Хрест.	42.72
882	Desloge, Mo. Бр. св. I. Хрест.	42.97
883	Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	19.90
884	Newark, N. J. Бр. св. I. Хрест.	4.20
885	New York, N. Y. тов. Зоря	21.03
886	Ansonia, Conn. М. Р. Н. С.	17.80
887	Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	19.55
888	New Alexandria, Pa. Бр. св. П. и П.	12.48
889	St. Louis, Mo. Бр. Пр. Богор.	41.51
890	Butler, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	55.75
891	Minersville Pa. Бр. св. о. Николая	35.80
892	Westmoreland City, Pa. Бр. св. Арх. Мих. ..	27.03
893	Priceburg, Pa. Бр. св. Василія	74.86
894	Cleveland, O. Бр. св. О. Николая	9.35
895	Olyphant, Pa. Бр. св. I. Хрест	152.10
896	Ridge, Pa. М. Р. Н. С.	4.75
897	Alden, Pa. Бр. св. Волод.	17.13
898	Plymouth, Pa. Бр. св. П. и П.	63.09
899	Belle Vernon, Pa. Бр. Пр. Богор.	25.25
900	Franklin Furnace, N. J. М. Р. Н. С.	6.40
901	Jersey City, N. J. М. Р. Н. С.	10900
902	St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Михаила	48.88
903	Sterling, Pa. Бр. св. I. Хрест.	7.63
904	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	30.83
905	Scottdale, Pa. Бр. св. I. Хрест.	19.75
906	Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла	72.05
907	Shamokin, Pa. М. Р. Н. С.	184.65
908	Whitney, Pa. Бр. Трехъ Свят.	24.06
909	Chester, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	19.75
910	West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Богор.	24.21
911	Simpson, Pa. Бр. св. Василія	74.21
912	Cross Fork. Pa. Бр. Усп. Пр. Богор.	19.95
913	Elmira Heights N. Y. Бр. св. Арх. Мих. ..	17.52
914	Mayfield, Pa. М. Р. Н. С.	15.65
915	Breslau, Pa. Бр. св. Андр.	38.89
916	Pittsburg, Pa. М. Р. Н. С.	61.55
917	Scranton, Pa. Бр. св. прор. Илiи	66.40
918	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богор.	22.23
919	Yatesboro, Pa. М. Р. Н. С.	8.00
920	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Волод.	16.35
921	Lopez, Pa. Бр. св. о. Николая	20.40
922	Lansford, Pa. Бр. Пр. Богор.	174.05
923	Superior, Pa. Бр св. Георгія	9.90
924	Syracuse, N. Y. Бр. св. П. и П.	19.41
925	Ford City, Pa. Бр. св. О. Николая	48.25
926	Ansonia, Conn. Бр. св. П. и П.	37.00
927	Centralia, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	18.80
928	Mt. Carmel, Pa. Бр. П. и П.	48.03
929	Mt. Carmel, Pa. Сестр. бр. Пр. Богород.	7.50
930	Jersey City, N. J. Тов. Родина	15.55
931	Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	19.95
932	Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	58.15
933	Trauger, Pa. Бр. св. П. и П.	98.95
934	Patton, Pa, О. И. Заклиньскій	2.10
935	Perthamboy, N. J. М. Р. Н. С.	15.00
936	Northampton, Pa. Бр. Усп. Пр. Богор.	74.85
	Приходъ въ Августѣ	2,961.60
	Готôвка зъ Юлія	14,621.08
	Разомъ готôвка	17,582.68
	Розхôдъ въ Августѣ	3,083.77
	Разомъ готôвка въ банку зъ кôнцемъ Августа ...	14,498.91
	Пожички	1,773.81
	Загальный станъ касы зъ кôнцемъ Авг. 1903,	**$16.272.72**

А. Шаршонь, касієръ,
С. Ядловскій, секретарь,
Н. Пôдгорецкій, контрольоръ.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЬ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.

Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.

Заст. касіера..................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:

М. Турокъ..............Priceburg, Pa.
Мих. Пачута............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ...........Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь...........McKeesport, Pa.
Андрей Добошь..........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ.............Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 доляровъ посмертного за мужа, а 300 доляровъ за жену и другій запомоги въ разѣ инныхъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убезпечити вашй дѣти за таньшій грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ достанете больше якъ деинде.

Члены „Союза“, котрі пишуть самі до Редакціи про змѣну своеи адресы мусять всегда написати до котрого вôддѣлу „Союза“ належать и якъ той вôддѣлъ называесь.

До „Союза“ безъ вступного буде ся приймати въ Октобрѣ новыхъ членôвъ въ вѣцѣ до 35 лѣтъ, а за половину вступного въ вѣцѣ вôдъ 35 до 45 лѣтъ.

Панове мѣсцевй секретарѣ Союза! Просимо Васъ подавати намъ по каждôмъ мітингу адресы новыхъ членôвъ, змѣны членôвъ старыхъ и списъ тыхъ котрымъ треба Свободу застановити.

Редакція.



Иванъ Прегоцъ родомъ зъ Волôвця, пов. Горлицѣ въ Галичинѣ, лѣтъ 30, є секретаремъ „Союза“ вôддѣлъ 73 въ Правиденсъ, Р. А. Давнѣйше бувъ орґанізаторомъ и секретаремъ „Союза“ въ Пасеікъ, Н. Д. черезъ 2 роки. До Америки приѣхавъ 11 лѣтъ сему назадъ, занимае ся ткацтвомъ

Посмертнѣ вѣсти.



Стефанъ Скирпанъ, довголѣтный членъ Р. Н. Союза померъ дня 6. Септ. 1903. Похороны вôдбулись дня 8. с. м.

Петро Ґбуръ (дитина) членъ Р. Н. Союза, вôддѣлъ 46, сынъ Ивана Ґбура, упокоивъ ся 13. Септем. 1903.

Вѣчная память!

Квітъ

на шѣстьсотъ долярôвъ ($600.00), котрй я Тимко Кусайло вôдобравъ зъ касы Р. Н. Союза яко посмертне по моимъ братѣ Михайлѣ Кусайло, за що складаю сердечну подяку.

Cohoes, N. Y. Sep. 13 h, 1903.

Тимко Кусайло.

Мѣсц. Урядъ Р. Н. Союза вôд. 57: Федорко, предс., Мерена секретарь.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

Чвертьрôчный мітинґъ

брат. св. Архист. Михаила въ St. Louis, Mo. вôдбуде ся дня 4-го Октобра о другôй годинѣ пополудни. Члены зъ St. Louis и Madison, котрй не появлять ся на мітинґъ заплатять 50 центôвъ кары. Буде радитись о дуже важныхъ справахъ.

Тимко Ябчанка, предсѣдатель, Гр. Копча, секреторь.

Голосъ зъ Гейзелтонъ, Па.

Єсть тому кôлька лѣтъ, що нашь народъ жие на околици Гейзелтону и зъ року на рôкъ прибувае го що разъ бôльше, понеже робота тутъ иде досить добре. До недавного часу мы не мали своеи орґанізаціи, тôлько мусѣли мы ся волочити по иншихъ орґанізаціяхъ. Але Господь Богъ на насъ споглянувъ и доможе намъ, що и мы галицкі Русины дочекали ся своеѣ рускои орґанізаціи, т. е. Р. Н. Союза, где насъ за короткій часъ приступило 26 членôвъ.

Такъ братя Галичане, котрй еще не приступили до нашои орґанізаціи Р. Н. Союза спѣшѣть чимъ скорше до насъ а мы васъ приймемо якъ братôвъ нашихъ, щобысте собѣ забезпечили свою фамилію въ своѣй рускôй хатѣ а не где инде. Мы будемо приймати и дѣтей и жены вашѣ танше и безпечнѣйше якъ где инде. Тожь просимо васъ, не вôдкладайте, щобы не было за пôзно.

Вашъ братъ
Федоръ Поливка.
Hazleton, Pa. Sep. 18, 1903.

Рôчный мітинґъ

бр. св. О. Николая въ Ford City, Pa. вôдбуде ся дня 27-го Септембра. Буде выбирати ся новый урядъ и принимати новыхъ членôвъ. Мітинґъ буде въ польской школѣ. Кождый членъ зъ Ford City и околицъ мусить явитись на сей мітинґъ.

Рôчный мітинґъ

братства св. Йоана Хрестителя въ Desloge, Mo. вôдбуде ся дня 11. Октобра. На мітингу буде ся выбирати новый урядъ. Членъ, котрый не прийде на мітинґъ заплатить $1.00 кары. Члены зъ Chicago, Trenton (Ill.), Rathmel, Pa., St. Louis, Bonne Terre и S. Francisco, Mo. могуть посилати мѣсячне на руки предсѣдателя або секретаря.

Хто заплатить $1.25 зôстане повнымъ членомъ.

И. Ґаладза, секретарь.
Box 23. — Desloge, Mo.

Оголошенє.

Дня 1-го Октобря 1903, т. є. въ Чегверъ вечеромъ о годинѣ 8-ôй вôдбудуть ся рôчни зборы Товариства »Зорѣ«, вôддѣлъ 69 Р. Н. Союза въ New-York-у въ гали пôдъ ч. 46 Ave A. На тыхъ зборахъ буде ся принимати новыхъ членôвъ до Р. Н. Союза без вступного и буде ся выбирати новый урядъ тов. »Зорѣ« и Р. Н. Союза на рôкъ 1904, а старый урядъ буде здавати справоздане зъ своєго урядованя. Также повѣдомляє ся всѣхъ членôвъ тов. »Зорѣ« и Р. Н. Союза, щобы кождый членъ явивъ ся на тôмъ рôчнôмъ мітинґу.

Йосифъ Шкрибайло
секретарь Тов. „Зорѣ“ и Р. Н. Союза в. 69, въ Ню Йорку.

Читайте

Братство св. Арх. Михаила въ Yatesboro, Pa. буде принимати новыхъ членôвъ въ Октобру до 35 рôковъ безъ вступного. Хто заплатить одного доляра той буде такимъ членомъ братства якъ кождый другій членъ.

За урядъ братства
Петро Шевчикъ, предсѣдатель.

Оголошенє.

Подаемо до вѣдомости, що наше братство св Арх. Михаила въ Chester, Pa. буде отримувати мітинґи кождои другои Недѣлѣ по першôмъ о 2-ôй годинѣ пополудни въ домѣ п. Гр. Левчика 224 Ward St. Просимо, щобы кождый членъ приходивъ на мітинґѣ. Въ мѣсяцю Октобру будемо принимати безъ вступного и до братства и до Союза. Русины зъ Chester и околицѣ приступайте до насъ громадно собѣ на користь а Руси на славу!

Ив Яворскій, предс.,
Стеф Товстякъ, заст.,
Теод. Мицавка, секр.,
Гр. Левчикъ, касіеръ.

Просимо всѣхъ

мѣсцевыхъ секретарѣвъ Руск. Нар. Союза, щобы намъ прислали чимъ скорше свои фотоґрафіи а также написали якъ котрый довго есть секретаремъ, скôлько мае лѣтъ, звôдки походить и чимъ занимае ся.

Редакція Свободы.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ є васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

Памятайте на руско-украиньску Бурсу въ Сяноцѣ.

Посылайте жертвы на адресу:
Wasil Hrishko,
520 Emmett St., SCRANTON, PA.

Подяка.

Комітетъ церковный въ Ансоніи, Конн. уважае своимъ милымъ обовязкомъ подяковати сердечно всѣмъ Вп. Брацтвамъ и Товариствамъ, що зволили прибути на нашъ баль парафіяльный дня 7-го с. м. а именно, дѣвочому брацтву св. єлены, брацтву словеньскому св. Йоана Непомуцкого, сполкови св. Войтѣха слов. кат. єдности число 30, и брацтву св. АА. Петра и Павла. Не менше дякуе комітетъ також Вп. Гостямъ, що своєю присутностію причинили ся до увеселеня забавы и до збôльшеня доходу въ користь нашой руской церкви св. АА. П. и П. Рôвножь дякуе комітетъ и тимъ, що доброохотно и безкористно помагали комітетови въ услузѣ и удержаню порядку. — Спаси Богъ.

Комітетъ церковный
Гавріилъ Дзядикъ, предс.,
Дмитро Сидорякъ, секр.,
Мих. Пôдбережнякъ, касіеръ.

Церковне свято

Подаєсь до вѣдомости, що дня 14-го Октобра с. р. въ день Покрова Пресв. Богородицѣ вôдбуде ся посвячене иконостаса, кивота, жертвенника и образôвъ рускои церкви въ Рамей, Па.; въ тôмъ дни буде святкувати рамейска парафія також десятьлѣтный ювилей истнованя своеи церкви. — На тй торжества запрошуєсь сердечно всѣхъ вѣрныхъ Русиновъ и Русинки зъ окрестности, якъ также всѣ мѣсцевй и позамѣсцевй Брацтва та Сполки.

Въ имени церковнои рады:
о П. Понятишинъ, мѣсц. душпастырь.
Михайло Барна,
Николай Лазоришакъ.

Подяка.

Всч. о. А. Улицкому и парохіянамъ въ Ansonia, Conn. сердечно дякую за великій даръ на будову рускои церкви въ Buffalo, N. Y. въ сумѣ $20.00. — Спаси Богъ!

о. Несторъ Дмитрôвъ
членъ комітету фонду церковного въ Buffalo, N. Y.

Игн. Станчакъ и Ив. Данковскій заприсяжени колекторы маютъ право збирати добровôльнй жертвы на маючу ся будовати руску церковъ въ CARNEGIE, PA. Просимо всѣхъ братôвъ Русинôвъ не опустити нашихъ колекторôвъ зъ порожною рукою а Господь Богъ надгородить Васъ за се сторицею.

Комітетъ церковный:
Ст. Серединьскій, предсѣдатель,
Иа. Адзима, заступникъ,
Ст. Сембратъ, касіеръ,
Арс. Патрошь. секретарь. 804

Рускій Баль

дня 8 жовтня 1903 устроює Товариство „Родина“ въ Музикъ Гали 48—50 Gregory Street, Jersey City, N. J. Початокъ о 6-ôй вечеръ. Вступъ 25 центôвъ. Просимо нежалувати часу и прійти на нашу забаву.

Ив. Вѣртъ, предс. — Сп. И. Сѣмкôвъ, секретарь, 25 Fairmount Ave.

Оголошенє

ЧИТАЙТЕ! Въ Newark, N. J. ЧИТАЙТЕ!

устроює
Руске бр. св. Йоана. Крестителя,
Вôддѣлъ Союза 76,
Першій Великій Баль
въ суботу дня 26 ого Септембра 1903
въ John Wiesemann-а гали
209 Jersey St. Newark, N. J.

Початокъ о год. 7 вечеръ. Вступъ вôдъ особы 25 ц. Запрашае ся всѣхъ цо якъ найчисленнѣйшои участи. За добру музику ручить бальовый КОМІТЕТЪ.

Купуйте книжки!

Американьскій шляхтичь	15
Весела книжочка зъ образками	30
Де що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторіи російскои православнои місіи въ Америцѣ	10
Дорога до свѣдомости	10
Казка про жида	10
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Якъ повставъ свѣтъ?	15

Хто передъ Новымъ Рокомъ пришле намъ пôвтора доляра ($1.50) на повысшй книжочки, тому вышлемо всѣ 16 книжочокъ и оплатимо почту.

КНИЖКИ
!ПО ЗНИЖЕНОЙ ЦѢНѢ!

Антоній и Клеопатра	75
Австро-рускй споминьі	10
Австрія въ XIX. вѣцѣ	40
Альманахъ	50
Буря, драма Островского	50
Boa Constictor	25
Бех-Аль-Джугуръ	5
Багнітки	10
Богацько галасу зъ нечевя, комедія	50
Боянъ, збôръ квартстôвъ	1.00
Вільгельмъ Тель, драма	35
Варвара, драма	30
Вôдродженє Толстого	1.50
Вôзникъ Гепшель	75
Въ темрявѣ, драма	15
Варлаамъ и Йоасафъ	1.00
Викъ (1798—1898)	1.50
Львôвска духовна семинарія	25
Лѣсъ шумить	10
Ловы	5
Лихій попутавъ	20
Лихй люде, Мирного	40
Людвикъ Фаербахъ	25
Лупь Процесовичь	5
Маруся	2
Метелики	50
Маруся Богуславка	10
Мой измарагдъ	100
Могутный комарь	5
Матеріялы до украиньско рускои етнографіи (3 томы) по	100
Молодый вѣкъ Одинця	50
Монографіи Костомарова	50
Маніфестъ комуністичнои партіи	20
Мои листы, Щурата	15
Меліиска Венера	15
Молитвеникъ	50
Осанна	50
Морозенко Мирного	35
На добродѣйнй цѣли, комедія	35

(Дальше буде.)

Повысшй книжки маемо тôлько въ однôмъ або двохъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Си книжки, котрй понизше списани можете всегда дôстати!

Абу Касимовй капцѣ	30
Библія мала	30
Библія велика	50
Букварь рускій	25
Граматика руска	25
Друга китичка для малыхъ дѣвчатъ	10
Дослѣды зъ поля статистики	10
Енеїда Котляревского	50
Зъ села, оповѣданя	10
Записки школяра	20
Забобоны та ворожбитство	20
И мы въ Европѣ	10
Иванъ Гусъ	5
Кльод Іе	5
Карбы	25
Каштанка	5
Казки Андерсена	25
Календарь „Союза“ (1903)	25
Катехизмъ	10
Лисъ Микита	50
Микола Палкинъ	10
Микола Костомаровъ	5
Малый Робінзонъ	10
Народъ въ неволѣ	10
Новомодный спѣваникъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Оповѣданя Стороженка	10
Пѣснословецъ	50
Пригоды Донъ-Кихота	40
Ревізоръ зъ Петербурга	30
Русины пряшôвскои епархіи	35
Рускій спѣваникъ	40
Судный день	50
Сѣмъ казокъ	50

(Дальше буде)

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы“.

Всѣ попереднй списы и цѣнники книжокъ суть неважнй.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не принимае ся.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

!КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записованя мѣсячной колекты и другихъ жертвъ на нашу школу, церковь, плебанію и т. д. Можете ихъ достати по цѣнѣ 7 центôвъ за одну. Такй книжочки повинна кожда парафія роздати своимъ членамъ. Каждый парафіянинъ повиненъ мати таку книжочку, тогды буде знати, що тй грошѣ якй вôнъ заплативъ на церковь и т. и. ему не пропадуть.

БЛЯНКЕТЫ на метрики хресту, вѣнчаня и похорону по цѣнѣ 2 центы за штуку.

— **SVOBODA**, —
Box 353,
SCRANTON, PA.

Ґде есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє напередъ.

Где єсть?

Теосъ Шебешовичь, родомъ зъ Новои Веи, пов. Новый Санчь, Галичина Лѣтъ мае 45. Рôкъ тому назадъ бувъ въ Park Place, Pa. Хто бы о нѣмъ знавъ, нехай напише его дѣвцѣ на адресъ:

Miss Cath. Shebeshovich,
327 Shamokin St., Shamokin, Pa.

Хочешь читати дещо веселого и насмѣятись?

Купи собѣ „**Комара**“.

Три старй рôчники коштують липь $3.50.

Одень рôчникъ $1.25.

Хто хоче дôставати „Комара“ що два тыжднѣ черезъ одеръ рôкъ, нехай запше 2 доляры на адресу:

„**Комар**“,
Собѣщина ч. 8.,
Львôвъ, Austria, Galicia.

Тамъ можете достати також слѣдуючй книжки:

Календарь на рôкъ 1903	15ц.
Новомодный Спѣваникъ	20„
Деканы зъ гôръ	15„

Дякъ

зъ добрымъ голосомъ, учивъ ся въ Перемыскôмъ институтѣ 2 роки. Розумѣє спѣвъ нотный, добрй сведоцтва и письмо. Шукае посады.

D. Kurywczak,
495 Third St.
Auburn, N. Y.

Шукає мѣсця

Русинъ, лѣтъ 27, говорить по руски, словеньски, польски, нѣмецки и трохи по англійски. Має скôнченыхъ 4 клясъ ґімназіяльныхъ.

Близша информація удѣляє Редакція „Свободы“. 15ц

На продажь або **до ренту ГОТЕЛЬ и ҐРОСЕРНЯ** разомъ.

Можна зробити добрый бизнесъ.

Адресувати:
Box 294, Minersville,
Schuylkill Co., Pa.

Памятайте Русины, що Русинка
МАРІЯ ЛУЧКОВЕЦЬ
мае гарно уряджений **ГОТЕЛЬ** на розѣ Independence & Vine Str. Nr. 717
въ ШАМОКІНЪ, ПА.

Тамъ забавитесь, ажь мило,
Въ нем добра „виска“, пиво,
Вино, коньякъ и цигара
Й господиня гарна, жвава.

ВАЖНА НОВИНА.

DR. SAGAMORE

вôдзываєсь до хорыхъ и здоровыхъ. Уважайте на себе, не занедбуйте доброи спосôбности. Въ Карбонделъ, Арчболдъ и Пеквилъ хорй и стративши надѣю зôстали уздоровлені через лѣкарѣвъ, що дѣчать зѣлемъ и корѣнями. Тй докторы гарантують вылѣчене, если слабость не є невылѣчима. Безъ взгляду на се, яка є ваша слабость прийдѣть до нихъ до великого шатра въ Олифантѣ. Они дадуть вамъ пораду задармо, а жадають заплаты лишь за медицину, котра есть потрѣбна до вашого вылѣченя.

Ванеґо

є знаменитымъ лѣкомъ на

Мелянхолію,
Нечисту кровь,
Безсонницю,
Руматизмъ,
Нервовость,
Болѣ въ крижахъ,
Хоробы печѣнокъ,
Спарене,
Диспепсію,
Боль головы.
Занечищеный жолудокъ,
Бракъ апетиту,
Печене коло серця,
Невральґію,
Слабости почокъ,
Затверджене,
Нестравность,
Хоробы жѣночи,
и взагалѣ всѣ хоробы, котрыхъ причиною

Зôпсованый жолудокъ,
Нездорова печѣнка,
або Хорй почки.

Ванеґо є одинокимъ лѣкомъ на слабости почокъ, мѣхура, помагаючи почкамъ выдѣляти квасъ, уздоровляє зъ руматизму. Лѣчене не всегда наступає сейчасъ, але хто уживає сего лѣку Природы може бути певнымъ уздоровленя. Слабости почокъ суть рôжнй и небезпечнй. Пôзнати ихъ по болю въ крижахъ и головѣ, по горячцѣ, напухненю лиця, бѣгунцѣ, зимныхъ потахъ и т. д. Часто кôнчать ся они смертію.

Всѣ тй слабости лѣчить Wanego

Цѣна за фляшку $1.00.

Ванеґо Славный Чиститель Крови.

Чи ваша печѣнка здорова?

Чи може хора якъ 95 процентъ всѣхъ людей?

Лежить вона на правôмъ боцѣ тѣла.

Хто має хору печѣнку, того жите є справдѣ нещасливе.

Хоробы Механікôвъ

занятыхъ въ малярствѣ, друкарствѣ, пломберы, майнеры и др. часто хорують на паралїжь внутрностей и другй тяжкй недуги. Ванеґо є презервативою и лѣкомъ на затроєне мінералами.

Слова правды.

Черезъ ужите

Дра Саґамора

Лѣковъ Природы.

Будете довше жити, чути ся лѣпше и выглядати веселѣйше.

Чомубъ не спробувати.

Теперь въ Олифантѣ, Па.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаєте. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ має ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

Чи вже маєте машинку до стриженя? Якъ нѣ, то чому такъ?

Така выгôдна рѣчь, котру такъ легко можете купити, выплатить ся кождому мущинѣ, що має волосє на головѣ. Вôнъ обстрижесь нею 3 до 4 разы а вже машинка выплатить ся ему и цѣлй роки може стричи ся нею даромъ.

Добру машинку до стриженя пôшлемо Вамъ за 75 центôвъ.

Лѣпша машинка, якою можете стричи волосє нижше або высше, якъ лишь загадаєте, коштує $1.45. До кождои машинки додаю даромъ одну красну рѣчь.

Замовленя пишѣть до:

S. Keltonik
PUNXUTAWNEY, PA.

Длячого маєте удаватись до чужихъ, если

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ,

Судя покою и публичный нотарь,

Залагоджує всякй судовй справы, колектує спадки, вырабляє повномочія и контракты купна въ Галичинѣ и Княжествѣ Познаньскôмъ.

Посылає грошѣ до всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ курсу.

Продає шифкарты на всѣ пароходы до всякои мѣсцевости въ краю и назадъ.

Real Estate. Продає домы, лоты и позичає грошѣ на будову домôвъ. Асекурує вôдъ огня въ найлѣпшихъ компаніяхъ.

VICTOR WILUSZ
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

Друкарня „Свободы"

ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выправы, представленя,
ПАПЕРЫ листовй,
КОВЕРТЫ для братствъ и одиночныхъ людей,
СТАТУТЫ братскй,
КНИГИ параф. и братскй,
КНИЖКИ колекторскй, братскй и т. и.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскй

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: **SVOBODA,**
BOX 353, SCRANTON, PA.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— въ —

SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказує, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертає сторъ сумою $4,000.00

Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй и М. Полякъ.

Майнерскй годинки.

ОДИНОКЙ ГОДИНКИ ВÔДПОВѢДНЙ ДЛЯ МАЙНЕРÔВЪ И ИН. РОБÔТНИКОВЪ

Ся годинка має дуже сильный силвериновый верхъ а въ серединѣ надзвычайно грубе скло. Верхна часть може бути вôдшрубована, але нижна часть есть зроблена зъ одного кусня и не отвирає ся. Въ наслѣдокъ сего нѣ порохъ, нѣ вода, нѣ вогкôсть не могуть ся дôстати до середины годинки, черезъ що тая годинка є больше тревала якъ кожда друга. Верхъ годинки вытримає тисненє 800 фунтôвъ и є ґарантована, що затримає свою барву якъ довго будете жити.

Осередокъ годинки є дуже гарный зъ 7 камѣнцями и ґарантованый на 5 лѣтъ, але при уважнôмъ обходженю ся не зôпсує ся до кôнця житя. Цѣна лишь $3.25. Зъ спеціяльнымъ осередкомъ, що має 17 камѣнцѣвъ $4.25. Зъ осередкомъ Elgin ґарантованымъ на 25 лѣтъ $6.25.

Ту саму годинку можете дôстати зъ срѣбнымъ верхомъ.

Нема лѣпшои годинки для майнерôвъ и другихъ робôтникôвъ.

C. J. KAPOUN,
1015½ Collins St., JOLIET, ILL.

РЕСТАВРАЦЯ И КАВЯРНЯ

TROMETTER'S

(Тромейтеръ)

при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы приладжений на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

— Хочете справовати ся, выставити кому повномочіє, купити або продати маєтокъ, дôстати сплатокъ, сколектовати грошѣ вôдъ довжникôвъ або увôльнити ся вôдъ войсковои екзепирки, пишѣть до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вôнъ вамъ всьо зробить якъ найлѣпше и скоро.

ELMER HEFFELINGER,

Аґентъ вôдъ продажи ґрунту въ SHAMOKIN, PA.

Загальный Аґентъ вôдъ продажи „лотôвъ" въ

Marion Heights.

Въ прекраснôмъ положеню и найлѣпшôмъ мѣсци для майнерôвъ до будовы своихъ власныхъ помешкань. Центрумъ богато великихъ углевыхъ копалень, котрй дають занятє бôльше якъ сѣмъ тысячь робôтникамъ, дорослымъ и хлопцямъ. Быстрый потôкъ плыве попередъ кождымъ „лотомъ". Тамъ есть вже побудовано богато домôвъ. Нова школа заосмотрена въ найновѣйшй меблѣ, въ якôй учить двохъ учителѣвъ.

Marion Heights есть на Greenough трактѣ, и одинокій ґрунтъ до продажи мѣжь Shamokin a Mt. Carmel.

Докладне вôддалене вôдъ слѣдуючихъ копалень углевыхъ, котрыхъ много можна бачити зъ мѣста:

Greenough, въ мѣстѣ	1½ милѣ вôдъ Pennsylvania,	2¾ милѣ вôдъ Colbert,
1 миля вôдъ Natalie,	1½ м. вôдъ Richeros No 4 Slope,	3 милѣ вôдъ Richards,
1 миля вôдъ Scott,	2 милѣ вôдъ Sioux,	3 милѣ вôдъ Locust Spring,
1½ милѣ вôдъ Hickory Ridge,	2½ м. вôдъ Hickory Swamp,	3 милѣ вôдъ Alaska.

Дежь инде, въ якôмъ лѣпшôмъ мѣсци може майнеръ осѣсти, щобы мавъ такъ близько и пôдъ рукою майны?!

Повѣтре здорове и вôдживляюче. Вода чиста въ великôмъ засобѣ а околиця прекрасна.

Кождый, хто може заощадити десять центôвъ денно, може купити собѣ лотъ на **Marion Heights** на мѣсячну выплату.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь вплити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво має,
Повнй склянки доливає.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

ДОКТОРЪ ПРАВЪ

ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa. є на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣжджає тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскй въ повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто має справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнй паперы и повномочія.

Сегодня добрй часы!

Коли бажаєте выставити гарный нагробникъ на могилѣ померпшихъ але дорогихъ Вамъ осôбъ, то пишѣть до насъ по илюстрованый цѣнникъ хрестôвъ. Нашй хресты є сильнй, гарнй и моднй. — Прекрасно выкôнченй, украшенй срѣбломъ або позолочуванй.

Зъ розпятемъ Христа и зъ вôдливаными буквами тай зъ надписею померпшого, якои лише захочете.

Адресуйте:

N. Y. Cemetery Monumental Co.
Punxutawney, Pa.

Якъ далеко зайшовъ я нынѣ?

Дуже часто пытаєшь самъ себе!

Американьскій „ПЕДОМЕТЕРЪ"

ВОДПОВѢСТЬ ТОБѢ.

Человѣкъ звычайно навѣть не выображає собѣ, скôлько вôнъ перейде черезъ день, чи то въ своимъ занятю або въ дома.

Тои величины.

АМЕРИКАНЬСКІЙ
„ПЕДОМЕТЕРЪ"

мѣрає и записує кождый твôй крокъ. Вôнъ для чоловѣка ходячого пѣшо есть тымъ, чимъ „Цікльометеръ" для біціклісты.

Всѣ граючй въ пилку, турісты, подорожнй а властиво всѣ, котрй ходять пѣшки потрѣбують такого „ПЕДОМЕТРА": Єго можна носити въ кишени, бо есть такои величины и выглядає подôбно до дамского годинника. До сего часу добрый „ПЕДОМЕТЕРЪ" коштувавъ нѐ менше якъ $4.00 до $15.00. Нашь може рôвнатись зъ кождымъ, есть зробленый въ сѣмъ краю и лучшого знайти не можна а цѣна его лише

оденъ доляръ.

Єго можна уреґулювати вôдповѣдно до кроку чоловѣка и за кождый ручнѣ. Єсли не можете его дôстати въ вашôмъ сторѣ, то мы доставимо вамъ оденъ своимъ коштомъ черезъ почту, если зашлете намъ одного доляра на адресу:

INTERNATIONAL MERCANTILE EXCHANGE,
LOUISVILLE, KY.

Потрѣбуємо аґентôвъ.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрбнй рѣчѣ до житя, якъ також можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылає також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продає шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

М 129

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН І ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ ВАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найліпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґульовану з письменною Ґаранциєю на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинці. Всім любителям тої кляси годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морской пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки цигарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. цигарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену бротку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнірика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт єсли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто шпле гроші з ордером дістане еще [illegible] дарок і всі річи оплачені редзістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ єсли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок задрмо Динєнсе. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.